

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Факультет інформаційних технологій та управління
Кафедра управління

Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції
«УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ У СУЧАСНОМУ МІСТІ»
(27 лютого, КУБГ, Київ)

Київ - 2018

УДК 005.9:316.62(477)

У 66

Управління соціально-економічними трансформаціями у сучасному місті: тези наук. – практ. інтернет-конф. (27 лютого 2018). – Київ : КУБГ, 2018. – 60 с.

Матеріали конференції «**Управління соціально-економічними трансформаціями у сучасному місті**» підготовлено в рамках реалізації науково-дослідної теми кафедри управління «Удосконалення механізмів управління в економічній та соціальній сферах міста Києва» (реєстраційний номер 0116U003994). Тези доповідей розкривають напрями роботи конференції за секціями:

Трансформації у суспільному розвитку сучасного міста: соціальний, економічний, екологічний аспекти.

Професійний розвиток сучасних фахівців в умовах суспільних трансформацій.

Нова українська школа – територія сучасних освітніх трансформацій суспільства.

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

Адреса оргкомітету: м. Київ, вул. М. Тимошенка, 13-б., Київський університет імені Бориса Грінченка, кафедра управління (каб.514).

Відповідальні за підготовку матеріалів конференції – Міляєва В.Р., Орлова Н.С., Панченко А.Г.

Київський університет імені Бориса Грінченка

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. Трансформації у суспільному розвитку сучасного міста: соціальний, економічний, екологічний аспекти

<i>Войчук М. В., Коломечук В. В., УПРАВЛІННЯ ТРАНСФОРМАЦІЙНИМИ ПРОЕКТАМИ В СУЧАСНОМУ МІСТІ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД.....</i>	5
<i>Зуєва Н.О., Нечипоренко Ю. В. ПРИРОДООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ В СИСТЕМІ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ</i>	7
<i>Куликова Н. А., Кандаурова Ю.С ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ШАХТАРСЬКИХ МІСТ.....</i>	10
<i>М.С.Назарова, А.М. Кадет, В.И. Павленко НЕОБХОДИМЫЕ УСЛОВИЯ ПРИ ФОРМИРОВАНИИ ТОВАРНОЙ ПОЛИТИКИ В ИНТЕГРИРОВАННОМ ОБЪЕДИНЕНИИ...</i>	12
<i>Сукач О.М. РІВЕНЬ ФІНАНСОВОЇ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ МІСТА В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ.....</i>	15
<i>Привалова Д.Д. РЕФОРМА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ПОШУК НОВИХ ПІДХОДІВ ДО ВИРІШЕННЯ СТАРИХ ПРОБЛЕМ.....</i>	17
<i>Удовиченко В.П. ВІД ГЛОБАЛЬНОЇ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ ДО ЕКОНОМІКИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД: НОВІ ВИКЛИКИ І МОЖЛИВОСТІ.....</i>	20

СЕКЦІЯ 2. Професійний розвиток сучасних фахівців в умовах суспільних трансформацій

<i>Воротникова І.П. ПРОЕКТ МІСЬКОГО РЕСУРСНОГО ЦЕНТРУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ТА САМООСВІТИ ВЧИТЕЛІВ.....</i>	23
<i>Голота Н.С. ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК СУЧАСНИХ ВЧИТЕЛІВ В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ.....</i>	25
<i>Калініна І. М. ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МОЛОДИХ ДЕРЖСЛУЖБОВЦІВ.....</i>	29

<i>Королецька Л.В.</i> ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК СТУДЕНТІВ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ.....	31
<i>Маркуц Л.В.</i> НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ОСВІТНІХ ТРАНСФОРМАЦІЙ.....	34
<i>Редько С.І.</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	36

СЕКЦІЯ 3. Нова українська школа – територія сучасних освітніх трансформацій суспільства

<i>Бобровський М.В., Якубов С.В.</i> ШІСТЬ ЕЛЕМЕНТІВ ПРОГРАМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У ШКОЛІ.....	40
<i>Ісаєнко Ю.А.</i> АВТОНОМІЯ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ: ВЕКТОР РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	43
<i>Косенко Л.М.</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ІКТ.....	45
<i>Краус К. М.</i> ІМПЕРАТИВИ ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	49
<i>Краус Н. М.</i> ПАРАДИГМАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ТА УПРАВЛІННЯ ЦИФРОВОЮ ОСВІТОЮ В УКРАЇНІ...	51
<i>Линьов К.О.</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ ТЕОРІЇ ІНТЕГРАЛЬНОГО ЛІДЕРСТВА.....	54
<i>Нідзієва В.А.</i> УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	56

"Управління соціально-економічними трансформаціями у сучасному місті"

СЕКЦІЯ 1. Трансформації в суспільному розвитку сучасного міста: соціальний, економічний, екологічний аспекти

УДК 332.1:338.2

*Войчук М. В., здобувач
Коломечук В. В., аспірант
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки*

УПРАВЛІННЯ ТРАНСФОРМАЦІЙНИМИ ПРОЕКТАМИ В СУЧАСНОМУ МІСТІ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

Досягнення екологічних та енергетичних цілей, зумовлених сучасними реаліями, неможливе без проведення якісних трансформацій у сучасному місті. Саме міста сьогодні є ключовими чинниками розвитку окремих регіонів, як адміністративно-територіальних одиниць однієї держави, так і сусідніх регіонів інших держав, а подекуди національних економік загалом. Показовим у даному розрізі стало створення Конвенції мерів (Covenant of Mayors) Європейською комісією, що є проектом у галузі енергоефективності та екологічного розвитку, який об'єднав тисячі міст із Європейського Союзу та за його межами [1]. Конвенція є цікавим та показовим проектом у даній галузі, що фактично являє собою платформу для обміну знаннями та досвідом між учасниками, та робить акцент на необхідності проведення трансформацій і запровадження проектів змін у містах у межах повноважень і можливостей до самоврядування останніх.

Подібні ініціативи та проекти розглядаються Європейським Союзом як такі, що сприяють якісним змінам у розвитку міст, зокрема, управлінню їхнім сталим розвитком та трансформації в розумні міста (smart cities). Виходячи з ситуацій, коли пілотні проекти з формування розумних міст – включають розробку та/або тестування технологій та нових підходів, спрямованих на підвищення якості життя та ефективності послуг, що пропонуються мешканцям міста – мають одноразовий характер створення подібних платформ

обміну досвідом дає можливість продовжувати імплементацію кращих практик у галузі управління сталим розвитком міста.

Можливості правильного управління розумним містом викладено у звіті Міжнародної електротехнічної комісії документі (ІЕС), адресованому міській владі та планувальникам [2]. Інші організації, такі як ICLEI або органи стандартизації, такі як Британський інститут стандартів, доклали значних зусиль для визначення того, як краще спроектувати міські зміни, щоб забезпечити ефективне використання ресурсів та найкращий результат через стандартизацію процедур. Для ІЕС успішна стратегія не може бути побудована лише на скороченні викидів або енергозбереженні, але «створенні цінностей» для міста та громадян, використовуючи правильну перевагу пропонуваніх технологій та швидко зростаючих можливостей, що створюються шляхом інформатизації. Міста можуть вирішити багато соціально-економічних проблем, якщо їхній план пом'якшення наслідків буде добре керований.

Міста – це складні організми, частково заплановані, але значною мірою є результатом численних рішень приватних осіб та організацій. Будь-який план повинен розглядатися, як інновації, що впливатимуть на місто та громадяни й передумови забезпечення успішного впливу індивідуальних інновацій. Органи місцевого самоврядування, планувальники та розробники проектів не повинні забувати про можливі наслідки зворотного зв'язку або непередбачені непрямі впливи. Міста повинні розглядатися як багаторівнева структура послуг та інфраструктури, що має забезпечити громадянам високий рівень життя та праці, одночасно зменшуючи їхній вплив на навколишнє середовище.

Повноцінний підхід до стратегічного планування повинен включати нові завдання, пов'язані з плануванням розвитку міст, які повинні розглядатися, не тільки міською владою, а й передбачати створення спільних підходів із громадянами щодо довгострокових пріоритетів або нових дій. Поетапний підхід до містобудування представлений у звіті Європейської Комісії (2016 р.) «Про інструменти управління для менеджменту інтегрованими рішеннями для розумних міст та громад (SCC)» [3].

Так, стандартизований європейський підхід включає всі основні етапи та потреби, але за умови його використання є різні варіації щодо послідовності етапів виконання. Проте є два основних попередження щодо всеосяжного підходу до планування – результат,

буде переважно списком побажань навіть на етапі дорожньої карти. Міста, швидше за все, будуть обмежуватися тим, скільки рішень вони можуть реалізувати, і в процесі виконання плану умови та технології будуть продовжувати змінюватися й розвиватися. У результаті, вибір того, які технології та інновації вибрати, повинні враховувати їхню здатність відповідати іншим рішенням у часі.

У SCC Європейська Комісія визначає три основні підходи до управління інтегрованим розвитком, кожен із яких має сильні та слабкі сторони. Цікавим також те, що найважливішим чинником, який визначають експерти для впровадження рішень SCC, є залучення зацікавлених сторін. Участь зацікавлених сторін означає загальну стратегію залучення експертів та представників, відповідальних за впровадження стратегії на практиці, та представників основних прошарків суспільства.

Отже, управління трансформаційними змінами в сучасному місті є складним та комплексним процесом прийняття рішень та використання кращих практик, що потребує розробки та імплементації як проектів міського розвитку, так і стратегічного планування розвитку.

Література

1. The EU Covenant of Mayors for Climate & Energy [Electronic resource]. – 2008. – Режим доступу до ресурсу : <http://www.covenantofmayors.eu/en/>.
2. Orchestrating Infrastructure for Smart Cities [Electronic resource] // International Electrotechnical Commission. – 2014. – Режим доступу до ресурсу : <http://www.iec.ch/whitepaper/pdf/iecWP-smartcities-LR-en.pdf>.
3. Analysing the potential for wide scale roll out of integrated Smart Cities and Communities solutions [Electronic resource] // European Commission Report. – 2016. – Режим доступу до ресурсу : https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/d2_final_report_v3.0_no_annex_iv.pdf.

УДК 330.5

Зуєва Н.О. старший викладач

Нечипоренко Ю. В. ст. гр. ЕПМ-12

Донбаський державний технічний університет

ПРИРОДООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ У СИСТЕМІ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ

Проблеми стану довкілля, його погіршення, необхідності активізації діяльності щодо зниження антропогенного навантаження

на природне середовище сьогодні є актуальними та обговорюваними. Важливість питань природокористування залишається незмінною протягом останніх десятиліть.

Зміна економічної ситуації в Україні, збільшення масштабів та концентрації виробництва спричинили появу нових регіональних природно-техногенних комплексів. Унаслідок цього відносини, що формуються у системі «природа-населення-господарство», набувають особливої динаміки та вимагають постійної адаптації методів вибору стратегії територіального управління.

Існують різні спроби щодо визначення сутності природоохоронної діяльності. Одні дослідники трактують її як процес оптимізації взаємодії суспільства і природи, який потребує проведення виховної роботи серед населення, яка розуміється як система цілеспрямованих впливів та дій на свідомість і поведінку людини чи навіть цілих колективів [1, с. 65–67]. Або як формування певних норм поведінки щодо природного середовища, прагнення до гармонії з ним, до оптимізації біосфери на благо людини [2, с. 14–17]

Аналіз стану навколишнього природного середовища в Україні з позиції обґрунтування процесу екологізації суспільного розвитку свідчить про існування цілого ряду фактів, що говорять про його безпеку. Серед них варто виділити:

- перевищення санітарних норм середньорічної концентрації у повітряному середовищі формальдегіду в 4 рази, фенолу й аміаку – в 2 рази, діоксиду азоту – в 1,5 рази. Рівень забруднення атмосфери перевищує ГДК у 18 містах з 52;

- зміна якості й запасів підземних вод спостерігається в Лисичанську, Рубіжному, Білій Церкві й Херсоні;

- перевищення санітарних норм забруднення поверхневих вод фенолами, сполуками азоту, важкими металами, органічними речовинами у басейнах рік Сіверського Дінця, Дніста, Дунаю, Дніпра, Тисмениці;

- деградацію ґрунтів, зменшення площ родючих земель внаслідок забруднення мінеральними добривами, збільшення площ еродованих земель на 80 тис. га щорічно;

- скорочення чисельності багатьох видів рослин і тварин, запасів мисливських і рибних ресурсів;

- збільшення обсягів промислових і побутових відходів, щорічний приріст яких на одиницю площі більший, ніж у США й державах ЄС;

– збільшення антропогенного впливу на лісові насадження, особливо в Донецькому регіоні, а також у районах розміщення теплових електростанцій [3].

Завдання впровадження природоохоронних заходів значно ускладнюються у зв'язку із зменшенням відрахувань у фонд охорони навколишнього природного середовища із місцевих бюджетів та платежів підприємств у наслідок бойових дій.

Ці та інші проблеми обумовили зниження якості довкілля регіону. Тому найважливішим завданням сьогодні є відновлення всіх складників навколишнього природного середовища та недопущення його подальшої деградації. У зв'язку з цим набувають великого значення питання розвитку національної екологічної мережі, збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, розвитку, збереження та відновлення територій та об'єктів природно-заповідного фонду, охорони земель.

Отже, система природоохоронної діяльності повинна розглядатись із позиції постійного розвитку та зміни. Основоположним є той факт, що ситуація відображається тільки на момент дослідження і обов'язково змінюватиметься з часом. Ефективність виконання завдань визначається не тільки ефективністю функціонування ключових елементів природоохоронної діяльності, але і взаємозв'язками в системі та між завданнями, що потребують розв'язання.

Література

1. Гинзбург М. Р. Личностное самоопределение как психологическая проблема / Гинзбург М. Р. // Вопросы психологии. – 1988. – № 2. – С. 19–26.
2. Жибуль И. Я. Экологические потребности: сущность, динамика, перспективы / Жибуль И. Я. – Минск : Наука и техника, 1991. – 184 с.
3. Регіональна доповідь про стан навколишнього середовища в Луганській області у 2016 році. – Северодонецьк, 2017.

*Куликова Н. А., к. е. н.,
доцент кафедри економіки й управління
Кандаурова Ю. С., магістр*

Донбаський державний технічний університет

ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ШАХТАРСЬКИХ МІСТ

Потреби сучасного суспільного розвитку під впливом науково-технічного та економічного прогресу зазнають трансформації. Найбільшого значення набуває потреба у забезпеченні екологічної безпеки. Основним вектором розвитку постіндустріальних міст стають збереження екології та підвищення якості життя.

Серед вчених, які зробили значний внесок у трактування екологічного знання та досліджували питання суспільного розвитку слід зазначити Г.Півняк, Д.Демчук, А.Шашенко, Н.Орлова [5], І.Фесенко, С.Фареник, А.Горбань.

Актуальність екологічного аспекту розвитку шахтарських міст в контексті суспільних трансформаційних процесів потребує подальших досліджень. Екологізація суспільного розвитку сприяє формуванню інструментів для зменшення впливу на навколишнє середовище та підвищенню якості життя, здоров'я мешканців прилеглих територій.

Підприємства вугільної промисловості мають значний вплив на екологічне та соціальне становище території міст, на яких вони розташовані. Шахти здійснюють технічну та фінансову підтримку міст, надають соціальну допомогу населенню, проводять екологічні заходи, пов'язані з видобутком і переробкою вугілля. Діяльність вугільних підприємств негативно впливає на стан довкілля, при цьому, основне навантаження формується під впливом промисловості у найбільших вугільних регіонах, зокрема у Донецькому вугільному басейні. У зв'язку з тимчасовою окупацією східних регіонів, частина промислових підприємств припинила своє існування, частина – зменшила об'єми виробництва, а решта – продовжують діяльність поза українським законодавством. Тобто існують підприємства, що не передають звіти про вплив на навколишнє середовище та не сплачують штрафи за перевищення нормативів забруднення. Але вони не функціонують у закритому просторі, тому негативний вплив, який вони спричиняють, відображається на екології і сусідніх регіонів, і країни в цілому. У цих умовах основними джерелами

інформації для прогнозування екологічного навантаження можуть виступати тільки статистична, фінансово-бухгалтерська інформація за попередні роки [1, с.157-160].

Одним із напрямів мінімізації впливу вугільних підприємств на екологічну ситуацію в регіонах може стати переробка вугільних породних відвалів. На території Луганської та Донецької областей розташовано понад 1500 териконів, в кожному з них в середньому знаходиться 1144 м³ породи.

Вугільні відвали є джерелом пилу та різноманітних токсичних речовин, відбувається осідання поверхні, хімічне та радіологічне забруднення ґрунтів, повітря. Між тим ці породи містять багато корисних речовин, які можна екологічно та економічно використовувати в різних галузях промисловості.

У 1 т породи териконів міститься 16-32 кг вуглецю, 0,2-12,1 кг – азоту, 0,4-19 кг фосфору, 4,7-37 кг – калію, 4,8-11,4 кг кальцію, 0,1-85 кг сірки, 0,1-20 кг цинку, до 1кг молібдену, до 5 кг галію, 35,7 – 740 кг кремнію, 54-343 кг алюмінію, 2- 21,4 кг титану, 0,1 – 2 кг нікелю, 0,1-0,3 кг кобальту, 0,3 – 8 кг барію, 0,5-1 кг берилію, до 3 кг скандію та інші речовини [2, с.25].

Перспективними є напрями використання відвальних порід в таких галузях [3]: будівництво – виготовлення цегли, пористих заповнювачів бетону, скловати, каолінової вати, будівництво доріг, гідротехнічних споруд; сільське господарство – використання в якості добрива, розкислювання ґрунтів, підвищення біологічних властивостей; хімічна промисловість – для виробництва гуми, паперу, виготовлення сировини для медицини.

Особливої уваги заслуговують можливості використання глинистих сланців для отримання глинозему, з якого виплавляється алюміній. В даний час, переважну кількість алюмінію отримують з бокситової сировини. Але у складі шахтних порід також міститься велика кількість глинистих сланців.

Окрім цього у складі вугільних відвалів містяться такі хімічні речовини, як германій, галій та скандій, тому шахтна порода може бути використана і як сировина для металургії. Вартість германію, добутого з терикону, перевищує 1 тис. дол. за кілограм, вартість скандію коливається від 42 до 45 тис. дол. за кілограм, вартість галію коливається від 1,3 до 1,5 тис. доларів за кілограм [4, с.16].

Таким чином, розглянувши лише деякі з існуючих способів використання відвальної породи, можна зробити висновки про

доцільність її використання в якості сировини в різноманітних технологічних процесах. Це не тільки дозволить скоротити обсяги відвальної породи, зменшити негативний вплив на навколишнє середовище, вивільнити значні площі родючих ґрунтів, а й сприятиме соціально-економічному розвитку шахтарських міст.

Література

1. Куликова Н.А., Вороневич А.С. Особливості сучасного екологічного моніторингу / Інновації та трансфер технологій: матеріали VII наук.-практ. конф. 25-27 травня 2016р., м. Днепропетровськ / ред. кол. : В.Я. Швець та ін. - Нац. гірн. ун-т. - Дніпропетровськ : НГУ, 2016. - 188с.

2. Кузик І.М. Вплив породних відвалів шахт на компоненти довкілля та визначення можливостей щодо його зменшення / І.М. Кузик // Екологія і природокористування. - 2012. - №15. - С.23-37.

3. Полулях А.Д. Технологічно-екологічний інжиніринг при збагаченні корисних копалин: Навч. посібник / А.Д. Полулях, П.І. Пілов, А.І. Егурнов, Д.А. Полулях. - Д. : НГУ, 2012. - 713 с.

4. Хоменко Я.В. Оцінка проблеми териконів Донбасу / Я.В. Хоменко, А.С. Солдатева // Економічний вісник Донбасу. - 2015. - №1(39). - С.12-19.

5. Орлова Н.С. Зелена економіка в умовах сталого розвитку / Н.С. Орлова // Менеджер. – Маріуполь. - 2015. – №1(69). – С. 45-50.

УДК 339.138:334
преподаватель,

М.С. Назарова, *ст.*

А.М. Кадет, В.И. Павленко, ст. 4 к.
УО «Белорусский государственный
аграрный технический университет»
г. Минск, Республика Беларусь

НЕОБХОДИМЫЕ УСЛОВИЯ ПРИ ФОРМИРОВАНИИ ТОВАРНОЙ ПОЛИТИКИ В ИНТЕГРИРОВАННОМ ОБЪЕДИНЕНИИ

Товарная политика является основным видом маркетинговой деятельности, связанной с планированием и осуществлением совокупности мероприятий и стратегий по формированию конкурентных преимуществ и созданию таких характеристик товара, которые делают его постоянно нужным для потребителя и тем самым удовлетворяют ту или иную его потребность, обеспечивая соответствующую прибыль предприятию. В условиях становления рыночной экономики она представляет собой заранее

сформулированный курс действий интегрированного объединения, производящего (или продвигающего на рынок) востребованные рынком продукты питания, базирующийся как на долговременной (3 – 5 лет) стратегии развития объединения, так и на текущих возможностях, возникающих для него на рынке.

По результатам исследований установлена диалектическая сущность товарной политики: с одной стороны, она характеризуется определенной стабильностью (неизменностью), а с другой – в частных вопросах может изменяться с выгодой для предприятий-участниц и в рамках существующей маркетинговой стратегии всего объединения. Другими словами, товарная политика должна быть как постоянной (незыблемой) в своих фундаментальных установках, так и адаптивной к возникающим воздействиям внешней среды.

Безусловно, в рамках товарной политики должны быть предусмотрены возможные обстоятельства, которые могут вызвать необходимость ее корректировки, возможные направления, а также пределы таких изменений. Если на рынке (то есть во внешней среде) для перерабатывающего предприятия будут возникать угрозы, она должна их учитывать с целью сокращения возможных потерь, сохраняя при этом главные принципы и положения выработанной стратегии.

Установлено, что разработка эффективной товарной стратегии в объединении связано с двумя основными проблемами: во – первых, рациональной организации работы в рамках имеющейся номенклатуры товаров с учетом стадий жизненного цикла и, во – вторых, заблаговременного осуществления разработки новых продуктов взамен подлежащих снятию с производства и выводу с рынка. Таким образом, субъектам интеграции необходимо иметь и постоянно совершенствовать товарную стратегию с целью обеспечения устойчивой структуры ассортимента, постоянного сбыта и получения стабильной прибыли.

Очевидно, что товарная стратегия интегрированного объединения предполагает определенный курс действий товаропроизводителя или наличие у него заранее обозначенных принципов поведения на рынке. В ее задачу входит обеспечение преемственности решений и мер по формированию ассортимента, нахождению оптимальных товарных ниш (сегментов). Кроме этого, сюда входит разработка и осуществление стратегии упаковки, маркировки, обслуживания товаров.

Продуманная товарная стратегия служит для руководства предприятия своего рода указателем общей направленности действий, способных скорректировать текущие ситуации. Следовательно, товарная стратегия одновременно является составной частью хозяйственной и маркетинговой политики предприятия. В силу этого, принцип «товар выбирает покупателя» в сочетании с созданием для покупателей широких возможностей выбора должен закладываться непосредственно в производстве и ориентироваться на конкретного потенциального покупателя.

По результатам исследования нами сформулирован ряд условий, которые необходимо соблюдать при формировании товарной стратегии в рамках функционирования всего интегрированного объединения: иметь четкое представление о целях производства, сбыта и экспорта на перспективу, стратегии производственно - сбытовой деятельности предприятия; хорошо знать рынок и характер его требований; осознавать возможности и ресурсы в настоящее время и в перспективе.

Необходимо также ясно представлять себе темпы обновления продукции в целом и по отдельным ее видам с учетом жизненного цикла, соотношение «новых» и «старых» изделий, новых и освоенных рынков, уровень обновления товаров и др. Эти вопросы решаются в тесной привязке к рынку, его требованиям, к поведению конкурентов. Поскольку рыночный успех является главным критерием оценки деятельности предприятий, а их рыночные возможности предопределяются правильно разработанной и последовательно осуществляемой товарной стратегией, то именно на основе изучения рынка, потребителей и перспектив развития предприятие получает исходную информацию для решения вопросов, связанных с формированием управления и ее совершенствованием. Основными элементами этого комплексного подхода являются: разработка ассортиментной политики объединения; создание необходимой упаковки и нанесение брендовой маркировки на товарах; установление целесообразности и выявление возможности использования товарных знаков интегрированной структуры; удлинение жизненного цикла товара за счет поддержания его конкурентоспособности и нахождения «открытых окон» на рынке для товаров объединения и т.д.

В контексте вышеизложенного можно утверждать, что товарная политика является ядром маркетинговых решений, вокруг которого

формируются другие решения, связанные с условиями приобретения товара и методами его продвижения от производителя к конечному потребителю.

УДК 336.36

Сукач О.М., к.е.н.
Східноєвропейський університет економіки і менеджменту

РІВЕНЬ ФІНАНСОВОЇ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ МІСТА В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ

Сучасні бюджетні трансформації, що спрямовані на децентралізацію влади, вимагають побудови нових підходів до системи формування доходів міста, що враховують не лише бюджетні надходження, а й альтернативні джерела ресурсів.

Прийнята «Концепція реформування місцевого самоврядування й територіальної організації влади в Україні» (2014 р.) [2], мала певні позитивні зрушення в цьому напрямі. Зокрема, вагомого значення отримало здійснене переформатування розподілу та зарахування податкових надходжень до бюджетів. Проте, не всі бюджети міст отримали значні податкові надходження, що призвело до подальшого зростання дотаційності бюджетів третього рівня, і, як наслідок, зниження рівня їхнього фінансового потенціалу. Відтак, у сучасних умовах, постає питання щодо ефективності використання наявних фінансових ресурсів міста, а саме управління фінансовим потенціалом. Серед основних напрямів такого регулювання доцільно виокремити: оптимальне планування доходів і видатків бюджету міста; використання інструментів бюджетного регулювання; визначення стійких позабюджетних джерел наповнення бюджету.

Результати реформ у бюджетній сфері вказують на окремі позитивні зрушення. Так, за даним експертів Асоціації міст України, у 2017 р. кількість дотаційних місцевих бюджетів знизилася на 24%, кількість бюджетів-донорів зросла на 12,5%, у 2,2 рази збільшилася державна фінансова підтримка розвитку громад [1, с. 42]. Проте, основною проблемою бюджетів міст, в умовах трансформацій у бюджетній сфері, є нестабільність дохідних джерел, невиконання планових показників та значна залежність від трансфертів, що перераховуються, з бюджетів вищого рівня [3].

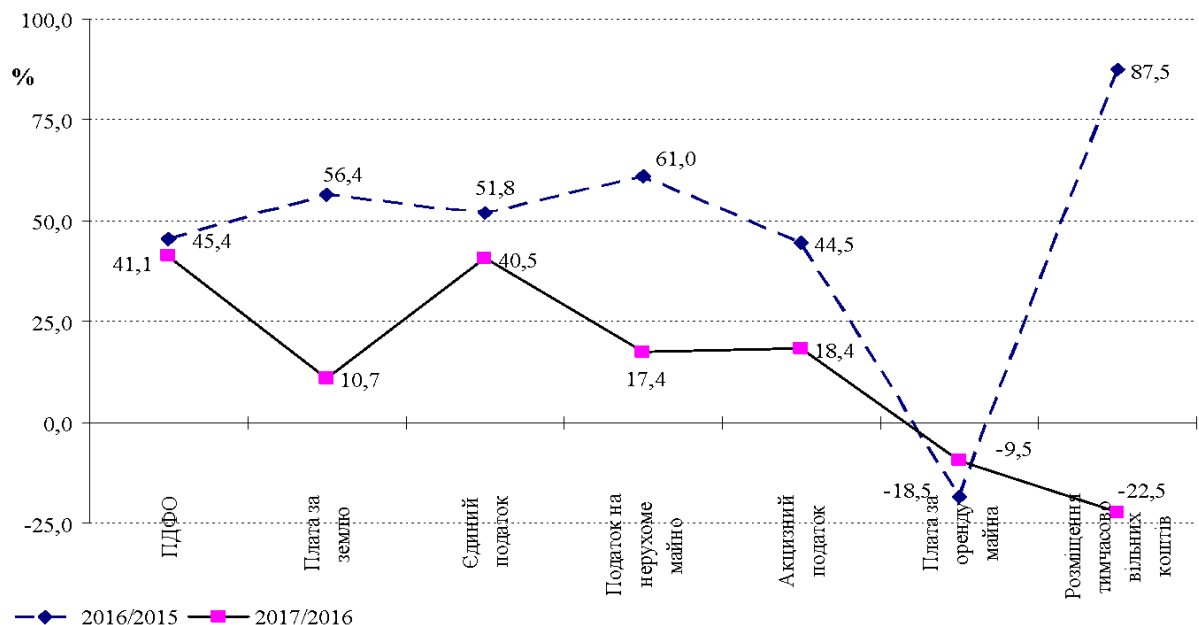
Так, за 2017 р. до загального фонду бюджету м. Черкаси надійшло 1381,0 млн грн, що становить 98,7% від запланованих надходжень (табл. 1).

Таблиця 1
Динаміка доходів загального фонду бюджету м. Черкаси у 2015–2017
рр., млн грн*

Стаття	2015 р.	2016 р.		2017 р.		Виконання планових показників, %	
		план	факт	план	факт	2016 р.	2017 р.
ПДФО	372,8	537,6	541,9	774,2	764,8	100,8	98,8
Плата за землю	102,4	158,7	160,1	183,3	177,3	100,9	96,7
Єдиний податок	104,3	155,5	158,3	220,9	222,3	101,8	100,6
Податок на нерухоме майно	13,3	21,0	21,5	25,0	25,2	102,3	100,9
Акцизний податок	70,4	101,0	101,8	125,7	120,5	100,8	95,9
Плата за оренду майна	8,9	7,2	7,2	6,5	6,5	100,0	101,5
Розміщення тимчасово вільних коштів	19,3	35,6	36,1	27,4	28,0	101,5	102,2
Інші платежі	669,2	984,2	996,7	36,0	36,3	101,3	101,0
<i>Всього доходів</i>	<i>723,4</i>	<i>1042,7</i>	<i>1053,6</i>	<i>1398,9</i>	<i>1381,0</i>	<i>101,0</i>	<i>98,7</i>

* Побудовано автором за даними: <http://www.dfp.ck.ua/postit/docs8/index.html>

Недоотримання запланованих коштів відбулось в результаті невиконання планових показників по: акцизному податку, платі за землю та з доходів фізичних осіб. Ще одним фактом, що підтверджує нестабільність надходжень є – динаміка їхнього зростання (рис. 1).

* Побудовано автором за даними: <http://www.dfp.ck.ua/postit/docs8/index.html>

Зазначені факти, дають підстави стверджувати, про неможливість вірогідної оцінки рівня фінансової забезпеченості міста та

прогнозування розвитку у перспективі, використовуючи лише доходи бюджету.

Відтак, з метою оцінки рівня фінансового забезпечення, доцільно враховувати: загальну величину доходів населення міста; прибутки підприємств місцевої інфраструктури; поточні видатки бюджету міста; рівень власних доходів бюджету. Поряд із зазначеними статтями, доцільно враховувати ступінь впливу інвестиційної сфери та кредитної системи на формування ресурсів міста.

Отже, планування доходів та визначення рівня фінансового потенціалу міста має відбуватися в напрямі збалансування доходів і видатків із виокремленням кінцевого результату – реального й прихованого фінансового потенціалу міста. Збалансування, у свою чергу, доцільно здійснювати на основі комплексного аналізу внутрішніх і зовнішніх факторів соціально-економічного розвитку міста, а також його ресурсної забезпеченості.

Література

1. Пальчук В. Місцеві бюджети в умовах фінансової децентралізації [Електронний ресурс] / В. Пальчук // Україна: події, факти, коментарі. – 2017. – № 6. – С. 41–51. – Режим доступу: <http://nbuviar.gov.ua/images/ukraine/2017/ukr6.pdf>. – Назва з екрану.
2. План заходів щодо реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 вересня 2016 р. № 688-р. [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» офіційного сайту Верховної зарди України. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/688-2016-%D1%80>.
3. URL: <http://www.decentralization.gov.ua>

УДК 350

*Привалова Д.Д.,
магістр державного управління, регіональний консультант
Офісу впровадження децентралізаційної реформи Київського регіонального
відділення Асоціації міст України*

**РЕФОРМА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ПОШУК НОВИХ
ПІДХОДІВ ДО ВИРІШЕННЯ СТАРИХ ПРОБЛЕМ**

Реформа децентралізації найуспішніша реформа в Україні, після виборів 29 квітня 2018 року буде створено 705 об'єднаних територіальних громад. Децентралізація, створить, перш за все, можливості для створення умов соціально-економічного розвитку України, на шляху до її Євроінтеграції.

Реформа децентралізації це виклик старій системі неефективного державного управління, що призвело до зневіри і зубожіння населення. Реформа децентралізації - це можливість громадам приймати рішення і розподіляти ресурси на місцях, де це на їх думку є необхідним та брати на себе відповідальність.

В преамбулі Європейської Хартії місцевого самоврядування, яку Україна ратифікувала 15.07.1997 року, зазначено, що :

- органи місцевого самоврядування є однією з головних підвалин будь-якого демократичного режиму;
- право громадян на участь в управлінні державними справами є одним з демократичних принципів, які поділяються всіма державами-членами Ради Європи;
- це право найбільш безпосередньо може здійснюватися саме на місцевому рівні;
- існування органів місцевого самоврядування, наділених реальними повноваженнями, може забезпечити ефективно та близьке до громадянина управління;
- охорона і посилення місцевого самоврядування в різних країнах Європи є важливим внеском у розбудову Європи на принципах демократії і децентралізації влади.

Сучасна Україна потребує нових підходів для вирішення старих проблем. Тож зараз ведеться активний пошук дієвих, не затратних інструментів для виводу країни з кризи.

Уряд майбутнього за версією Всесвітнього економічного форуму в Давосі, 2011 рік :

Flatter - (плаский) - бути ближчим до людей, бути в постійному діалозі з ними. Менше рівнів владної ієрархії, міжвідомча командна робота.

Agile - (гнучкий) - здібність оперативно реагувати на нові потреби суспільства й мінливі умови, можливість гнучкого управління ресурсами та пріоритетами.

Streamlined (сфокусований) - тільки необхідний персонал, ніякого дублювання та надлишку функцій.

Tech-enabled (технологічний) - використання передових технологій.

Тож розглянувши представлені критерії автор вбачає співставність їх із пропонованою Урядом реформою децентралізації.

Завдяки реформі децентралізації маємо ще один позитивний «побочний ефект»: зміна свідомості та рівня політичної культури населення України.

Однією з сучасних інноваційних методологій яку намагаються перенести зі сфери бізнесу на сферу державного управління є Agile та Scrum. У перекладі з англійської Agile – «гнучкий, спритний, швидкий». Але це не методи управління проектами, як багато хто звик думати, а саме набір цілей та принципів того, як необхідно реалізовувати самі ці проекти. Це гнучка розробка програмного забезпечення, яка на сучасних етапах поступово виходить за рамки ІТ-індустрії. Очевидно, що реалізовувати Agile та Scrum в українських реаліях досить важко. По-перше, тому, що цінності та принципи цих методологій суперечать усталеній роками бюрократичній ієрархії, де все контролюється та беззаперечно підпорядковується, де люди не мають можливості елементарно внести зміни до корпоративної культури. Тому спроби впровадження цих гнучких методологій, якщо й матимуть позитивний ефект, то скоріш за все, тимчасового характеру, і жодних кардинальних змін за собою не принесуть.

Треба змінювати традиційну українську культуру, змінювати мислення та руйнувати усталені принципи, сформовані десятиліттями. Ці функції у компаніях виконують Scrum-майстри, зарплатня яких у середньому в Україні становить від 1500 до 3000 доларів. При цьому не варто забувати, що «робити Agile» та «бути Agile» – це абсолютно різні речі. У першому випадку достатньо буде виконувати поради Agile, а ось для другого – необхідно чітко наслідувати усі принципи Agile.

Agile, як і будь-яка інша методологія, має свої переваги та недоліки, і тільки проаналізувавши співвідношення перших із другими в кожній конкретній ситуації, варто приймати виважене рішення щодо її впровадження.

Тож, головне те, що потрібно зрозуміти, – електронне врядування на порядку денному в державному управлінні та управлінні на місцевому рівні. І головне у цьому процесі системність змін.

Література

1. Європейська хартія місцевого самоврядування від 15.10.1985 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_036. — Назва з екрана.
2. Закон України “Про внесення змін до деяких законів України щодо добровільного приєднання територіальних громад” від 09.02.2017 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1851-19>
3. Звіт Всесвітнього економічного форуму на тему: “Уряд майбутнього” [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.weforum.org/reports/future-government>
4. Agile в дії: чи для кожної компанії це стане у пригоді? [Електронний ресурс]. — Режим доступу: - <https://mind.ua/publications/20178767-agile-v-diyi-chi-dlya-kozhnoyi-kompaniyi-ce-stane-u-prigodi>
5. Scrum. Революционный метод управления проектами / Джефф Сазерленд ; пер. с англ. М. Гескиной — М.: Манн, Иванов и Фербер, 2016.

УДК 350

*Удовиченко В.П., д.е.н., професор
Голова комісії Київської обласної ради з
питань децентралізації, місцевого
самоврядування і адмінтерустрою,*

ВІД ГЛОБАЛЬНОЇ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ ДО ЕКОНОМІКИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД: НОВІ ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

Україна є складовою світового устрою (і наш сучасник є безпосереднім свідком цього), який знаходиться в соціальній кризі, і, перш за все, кризі як міждержавних, так і внутрішніх суспільних відносин. Криза продовжує поглиблюватися в усіх сферах життєдіяльності: політика, економіка, екологія, соціальне життя, освіта, здоров'я, культура.

Автор прагне переконати в тому, що як ніколи є соціальне замовлення на філософську сучасну думку, на розробку нової філософії існування і розвитку світової цивілізації. Ініціатор

створення Римського клубу і її перший президент, Авреліо Печчеї, назвав усе накопичення величезної кількості проблем – Світовою Проблематикою. Важливо в усьому світі зрозуміти, що всі політичні рішення повинні прийматися з урахуванням і з метою вирішення цих проблем, повинен спрацьовувати нарешті інстинкт самозбереження.

На порядку денному, без сумніву, стоїть питання – яким чином необхідно об'єднати надзвичайно різні складові частини суспільних устроїв для розвитку Майбутнього Світу, а перш за все для збереження існуючого, не допустивши принаймні третьої світової війни. Однозначно, із точки зору філософії, потрібен принципово новий «План дій для світу», що передбачатиме чіткі спрогнозовані відповіді на наявні та майбутні виклики.

Важливо також дізнатися відповідь на основне питання: як навчитися жити в умовах значного обмеження ресурсів і передбачити необхідні зміни в товарному виробництві, усіх сферах життєдіяльності й створити кардинально нові технології управління на базі інформаційних технологій.

Є дві основні проблеми, які, на думку автора, потрібно вирішити в Україні: формування громадянського суспільства (виховання громадянськості) і кардинальне підвищення ефективності державного управління. Варто зазначити, що необхідні умови вирішення цих складових залежать від ефективності політичної системи, яка нині не відповідає сучасним викликам. Саме тому питання реформування усіх сфер життєдіяльності в Україні постало досить гостро. Автор пропонує певний план дій для України, що ґрунтується на ідеї української державності.

В українському політикумі й у суспільстві загалом ведеться диспут про катастрофічну ситуацію з курсом національної валюти – гривні. Разом із цим політична еліта ніяк не може дійти до об'єктивного висновку – суть проблеми зміцнення грошової одиниці, збідніння населення знаходиться в економічній сфері, а точніше в економічній системі України.

Пошук ефективної моделі економічної системи варто було б вести на засадах сучасних практик розвинутих країн, які охоплюють передусім інтерес і мотивацію до активної економічної діяльності; підтримку вільного підприємництва, початкового малого та середнього бізнесу; кардинальну зміну усієї дозвільної системи; реалізацію принципу рівних можливостей економічних відносин; ефективне використання енергоресурсів; економічно обґрунтовану

тарифну політику можливості доступу до реальних (мотиваційних) кредитних ресурсів; створення антикорупційного середовища.

Децентралізація державного управління в Україні дає можливість на місцевому рівні отримати не лише додаткові повноваження і ресурси, а й нову можливість мати реальний вплив на економічний розвиток і, як результат, – набагато більший бюджет, оновлену соціальну інфраструктуру, кардинально нову якість послуг на рівні європейських стандартів.

Краща практика пілотних міст України надає впевненість у тому, що це може бути абсолютною реальністю, але за однієї умови – розуміння і підтримки з боку держави.

Література

1. Гаврилишин Б. До ефективних суспільств: дороговкази в майбутнє / Доповідь Римському клубу // Богдан Гаврилишин. – Вид. 3-тє, допов. – Київ : ПУЛЬСАРИ, 2009. – 248 с.
2. Ікеда Д. Діалоги. Японія і Україна – різні долі, спільні надії // Дайсаку Ікеда, Михайло Згуровський. – Київ : Генеза, 2013. – С. 272.
3. Аналіз сталого розвитку: глобальний і регіональний контексти / Міжнародна рада з науки (ICSU) та ін. – Частина 1–2. – Київ : НТУУ КПІ, 2010.
4. Малий бізнес України. Підприємці здатні відродити країну. Асоціація сприяння розвитку приватного підприємництва в Україні «Єднання». – Київ : Наука, 1997. – С. 144.
5. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (Відомості Верховної Ради (ВВР)). – 2015. – № 13. – С. 91.

"Управління соціально-економічними трансформаціями у сучасному місті"

СЕКЦІЯ 2. Професійний розвиток сучасних фахівців в умовах суспільних трансформацій

УДК 378.018.43

*Воротникова І. П., к. пед. н.,
Інститут післядипломної педагогічної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка*

ПРОЕКТ МІСЬКОГО РЕСУРСНОГО ЦЕНТРУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ТА САМООСВІТИ ВЧИТЕЛІВ

В умовах реформування системи освіти України є потреба в неперервному професійному розвитку педагогів столиці без відриву від виробництва. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 06 серпня 2014 року № 385, зокрема програма регіонального розвитку «Розвиток людського потенціалу», визначають операційні цілі щодо підвищення ефективності використання внутрішніх чинників розвитку регіонів, стратегічної цілі підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів і забезпечення здійснення таких завдань:

- забезпечення підготовки висококваліфікованих фахівців і робітничих кадрів для задоволення потреб регіонів з урахуванням пріоритетів їх розвитку;
- стимулювання співробітництва між навчальними закладами, науково-дослідними установами та підприємствами регіонів; стимулювання розвитку новаторської і раціоналізаторської роботи на підприємствах;
- розвиток соціального партнерства та соціальної відповідальності всіх суб'єктів у регіонах в контексті забезпечення розвитку інтелектуального потенціалу та нагромадження людського капіталу;

- забезпечення підтримки та розвитку інтелектуального і творчого потенціалу завдяки системі освіти й навчання протягом життя [1].

Програма “Розвиток інтелектуального капіталу” державної стратегії за напрямом 4.1 «Інституції та мережі» передбачає створення нових чи посилення спроможності існуючих інституцій та їх мереж, що сприяють підвищенню якості та професійності людського ресурсу регіону, створюють умови для інноваційної діяльності та посилюють взаємозв'язки між ключовими акторами регіонального ринку праці [1].

Для забезпечення довготермінового впливу на якість загальної середньої освіти та післядипломної педагогічної освіти столиці, консалтингу, професійного розвитку педагогічних працівників міста з питань запровадження Нової української школи та створення освітнього ресурсного центру самоосвіти розроблено і запропоновано проект «Міський ресурсний центр дистанційного навчання та самоосвіти».

Створення міського ресурсного центру дистанційного навчання - це можливість забезпечити вчителів якісним контентом та підготувати їх до запровадження інноваційних методик навчання Нової української школи, надати їм он-лайн консультації щодо запровадження Міжнародних освітніх стандартів. До створення дистанційних курсів та масових відкритих онлайн курсів (МВОК) для вчителів планується залучити найкращих фахівців вищої та середньої освіти з міжнародних та вітчизняних інституцій. Ресурсний центр також має готувати вчителів до сертифікації та використання інформаційно-комунікаційних технологій для професійного розвитку та професійної діяльності. Інформаційно-освітнє середовище післядипломної педагогічної освіти столиці має організувати обмін досвідом педагогів та забезпечити створення якісного контенту для всіх вчителів України, сприяти використанню дистанційних технологій для самонавчання педагогів.

Очікувані результати проекту: підготовка вчителів Нової української школи за дистанційною формою навчання; підготовка вчителів до сертифікації з ІКТ, педагогіки, української, англійської мов тощо; запровадження інноваційних технологій (дистанційне та змішане навчання) для професійного розвитку вчителів; створення інформаційно-освітнього середовища столиці; створення банку дистанційних курсів, МВОК; он-лайн-коучинг для вчителів;

організація роботи ЕНKK (електронного навчально-комп'ютерного комплексу) для проведення навчальних тренінгів, очних консультацій, семінарів, самонавчання вчителів; узагальнення педагогічного досвіду вчителів різних типів навчальних закладів із різних регіонів; доступність МВОК для вчителів сільських шкіл.

Основні види діяльності за проектом: створення ІТ-інфраструктури для забезпечення дистанційного навчання та самоосвіти вчителів; проведення тренінгів, семінарів, круглих столів, вебінарів для підготовки вчителів роботі у Новій українській школі; створення бібліотеки міжнародних стандартів в освіті та медіатеки педагогічного досвіду; створення віртуального методичного кабінету для обміну досвідом вчителів різних типів навчальних закладів та з різних регіонів; дистанційне та змішане навчання вчителів, самонавчання вчителів з використанням мобільних технологій, створення порталу для навчання, співпраці, спілкування вчителів; тренінги зі створення дистанційних курсів, МВОК для науково-педагогічних працівників та педагогів; створення дистанційних курсів, МВОК; створення відкритих ресурсів для вчителів всіх регіонів.

Проект презентовано на форумі для представників міжнародних інвестиційних фондів в межах реалізації загального проекту «Стратегія розвитку міста Києва до 2025 року» та надано на розгляд конкурсній комісії з відбору проектів регіонального розвитку, які можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного бюджету.

Література

1. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 385 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1089 від 20.12.2017– Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>. – Назва з екрану. – Дата звернення: 19.01.2018.

УДК 330.6

*Голота Н.С., директор
середньої загальноосвітньої школи №297 м. Києва*

**ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК СУЧАСНИХ ВЧИТЕЛІВ
В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ**

Одним із ключових завдань сучасних освітніх реформ є створення умов для професійного розвитку вчителів. На початку ХХІ ст. світова спільнота зрозуміла, що вчительство це не лише “змінна величина”, яка необхідна для успішного реформування освітніх систем, але й “найбільш визначний носій змін” у реалізації реформ. Ця подвійна роль вчителів у освітніх реформах робить професійний розвиток вчителів зоною виклику і посиленого науково-практичного інтересу з боку теоретиків та практиків освіти.

У дослідженнях вчених (Т. Гансер, Т. Філдінг) наголошувалось, що професійний розвиток передбачає системний перегляд учителем змісту процесу, а також контекстів його педагогічної діяльності. В останнє десятиріччя професійний розвиток став розглядатись як довготерміновий процес систематичного надання можливостей та досвіду зростання у професії.

Англійський вчений С. Дейл наголошував, що «професійний розвиток включає весь природний навчальний досвід, а також ті усвідомлені і сплановані дії, які принесуть пряму, або опосередковану користь вчителю, групі вчителів, або школі в цілому, що в результаті позначиться на піднятті якості шкільної освіти. Це – процес, в ході якого вчитель самостійно, або разом зі своїми колегами переглядає, оновлює, розширює свої зобов'язання, щодо моральної мети викладання, а також критично розвиває знання, вміння, хороше професійне мислення, планування і практику роботи з дітьми, молоддю і колегами на кожному етапі свого професійного життя».

Розвиток суспільства характеризується динамічними змінами в усіх сферах діяльності людини. Для забезпечення професійного розвитку вчителя необхідно розуміти сучасні вимоги суспільства до навчання та виховання молоді, орієнтування на набуття навичок самостійної діяльності, розвиток фізичних, інтелектуальних, соціальних якостей, прагнення до саморозвитку та самоосвіти.

За свідченням вчених у найближчі 20 років слід очікувати глобальні зміни в науці, економіці та соціальному устрої суспільства. Це спонукає до випереджаючого, системного та прогресивно-професійного розвитку вчительської професії.

З цією метою в Законі України «Про освіту» уточнено порядок підвищення кваліфікації педагогів. Зокрема, кількість академічних годин для підвищення кваліфікації педагогічного працівника

впродовж 5 років не може бути меншою 150. Передбачено також певну кількість годин на вдосконалення знань, вмінь і практичних навичок роботи з дітьми.

Розвиток інформатизації суспільства потребує застосування нових технологій в практиці викладання шкільних предметів. Перед освітою стоїть завдання вдосконалення програм, стандартів та концепцій навчання і виховання учнів за допомогою інтенсивного та ефективного використання комп'ютерної техніки. Фахова підготовка вчителів має передбачати володіння комп'ютерними технологіями задля розвитку у здобувачів освіти вміння вирішувати поставлені завдання, пошуково-порівняльної роботи тощо.

Важливим напрямком у роботі вчителя є використання новітніх технологій у дослідженнях та при вирішенні творчих завдань.

Зміни, які очікують нас найближчим часом, стосуватимуться ринку праці; новітні технології покликані створити нові спеціальності або повернути до життя забуті. Зокрема:

- Віртуальний учитель. Це не реальна людина, а персоніфіковані навчальні програми. Інтерактивний вчитель, у цьому випадку, це віртуальний персонаж або аватар. Слідкуватимуть за їх роботою менеджери – куратори.
- Тьютор. Основне завдання – розробка програм кар'єрного зростання учнів. У праці Т. Ковальнової “Основи тьюторського супроводу”, зазначено, що «тьюторський супровід – це педагогічна діяльність щодо індивідуалізації освіти спрямована на виявлення і розвиток освітніх мотивів та інтересів учня, пошук освітніх ресурсів для створення індивідуальної освітньої програми».

Виникає багато суперечок щодо участі тьютора в освітньому процесі. Адже це також педагог, зорієнтований на конкретну особистість. Безумовно, куратори потрібні не лише як викладачі, а і як психологи, які допомагають дитині. Завдяки ним юне покоління ще в дитинстві може визначитися з напрямом освітньої творчої діяльності. Тьютор організовує підопічному комфортні умови навчання та розвитку. Завдяки запровадженню в систему освіти таких фахівців можна кардинально змінити навчальний процес.

- Фахівець зі створення проектів, який допомагає створювати навчальні плани пов'язані з технічними, економічними,

соціальними, природоохоронними та іншими розробками для тих, хто навчається.

Для українських дослідників проблема професійного розвитку вчителів є новою. Раніше вона досліджувалась у контексті проблеми підвищення кваліфікації вчителів. В умовах входження України у європейський і світовий науковий простори актуальності набувають порівняльні дослідження з професійного розвитку. Перспективним для дослідження у цьому напрямі являється питання забезпечення пріоритетності і цільової підтримки дослідження професійного розвитку вчителів на теоретичному і практичному рівнях.

Література

1. «Географія». Науково – методичний журнал. С. 10; Лютий 2018р.
2. Гриневич Л. «Чотири пріоритети» МОН України на 2017р. (Електронний ресурс). – Режим доступу: <https://www.slovoidilo.ua> . 20171101/31/ novy/suspilstvo/ministr-osvity nazvala- prioritety – на 2017-rik.
3. «Директор школи» - Газета № 1,2 (січень 2018р.) с. 5.
4. «Директор школи» - Газета № 3,4(лютий 2018р.) с. 11,13.
5. Закон України «Про освіту» (Електронний ресурс). - Режим доступу: <https://www.zakon.rada.gov.ua/go/2145-19>
6. Пуховська Л. Порівняльна професійна педагогіка 1/2011 с. 99,105.
7. Hargreaves A. Development and desire: a post-modern perspective: professional Development in Education: New Paradigms and Practices/ A. Hargreaves; eds. by T. Guskey and M. Huberman – New York: Teachers Colleges Press, 1995. - 452p.
8. Day S. Developing Teachers: The Challenge of Lifelong learning/ S. Day/ - London: Falmer Press, 1999. – 239p.

ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МОЛОДИХ ДЕРЖСЛУЖБОВЦІВ

Зазвичай проблема професійного становлення держслужбовців розглядається в межах низки спеціальностей. Зокрема, у структурі професійного становлення виділяємо:

- психологічні аспекти (соціально-психологічні засади адаптації до професійної діяльності на державній службі (Н. Рашитова); принципи забезпечення цілісності державної служби у об'єктивному і суб'єктивному аспектах, що враховують управлінські та психологічні методи узгодження цілей та цінностей державних службовців та державної служби (Т. Гречко); соціально-психологічний та гуманітарний компоненти удосконалення підготовки управлінських кадрів (Л. Титаренко);
- організаційно-правові аспекти (процес підвищення кваліфікації державних службовців в Україні (В. Яцюк); програми підвищення кваліфікації державних службовців (Д. Дзвінчук); теоретико-організаційні засади управління якістю професійного навчання державних службовців в Україні (Л. Прудіус); діяльність центрів перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій (М. Міненко);
- методичні аспекти (професійний розвиток державних службовців на засадах самотренінгу (Т. Кошова); загальні питання професійного навчання державних службовців в Україні (С. Серьогін) та ін).

Крім того, процес професійного становлення розглядається різними науковцями з діагностичного, організаційного, управлінського аспектів. Серед них одним із найважливіших, на нашу думку, є педагогічний. Він передбачає цілеспрямовану, спеціально організовану, змістовно й технологічно розроблену діяльність із формування системи професійно-важливих якостей, засвоєння предметної діяльності в сфері управління, накопичення досвіду державної служби, входження та адаптації до професійного

середовища.

Аналіз наукових джерел (Н. Протасова, Ж. Таланова, Н. Рудим та ін.) дозволив нам установити, що в широкому розумінні, кар'єра державного службовця – це рух, життєвий прогрес, динаміка, просування по службі. Традиційно розрізняють професійну та посадову кар'єру. Вважаємо, що професійна кар'єра є підставою для посадової, а посадова – своєрідна форма реалізації професійної.

У низці наукових досліджень виділяють наступні етапи професійної кар'єри держслужбовців:

1. входження в кар'єру (прийняття на посаду, ознайомлення з обов'язками, випробувальний термін, професійне навчання, перші навички);

2. становлення (адаптація, формування системного уявлення про специфіку посади, зайняття посади вищого рівня);

3. сталість (оволодіння професією, досягнення стійкого положення, просування за посадами держслужби, переміщення в державний орган вищого рівня, досягнення високого професіоналізму та компетентності, досягнення високої результативності роботи);

4. зрілість (максимальне використання свого кар'єрного потенціалу, нарощування авторитету, досягнення компетентностей, що виступають базисом досягнення високого професійного рівня);

5. згасання кар'єри (досягнення високого статусу, шанування заслуг, зниження професійної активності, перехід на патронатні посади, відчуття необхідності передати свої знання іншим, перехід до викладацької роботи).

Відтак, розглянувши науково-педагогічну літературу з основних теоретико-методологічних засад професійного становлення держслужбовців, представимо власне бачення проблеми. На нашу думку, особистісно-професійне становлення молодого держслужбовця – це процес його входження в професійну діяльність, коли вимагається використання від нього професійно значущих знань, умінь і навичок, необхідних для виконання посадових функцій та повноважень, формується професійна позиція й визначаються шляхи розкриття таланту, здібностей, самореалізації у подальшій службовій діяльності.

Ми маємо глибоке переконання, що особистісно-професійне становлення важливо для молодого держслужбовця саме в перші роки державної служби, коли необхідно удосконалювати й застосовувати на практиці знання, уміння й навички вирішення

різних правових, економічних, політологічних, управлінських, соціально-гуманітарних та інших питань професійної діяльності державного службовця. Це ускладнюється наявністю чинників:

- невизначеністю статусу молодого держслужбовця в Україні, як наслідок – відсутністю державної підтримки зазначеної категорії службовців;

- соціальною дезадаптацією молодих держслужбовців;

- недостатньою практичною підготовкою посадовців у процесі навчання у ВНЗ (акцент на теоретичну, а не на практичну підготовку; недостатній рівень знань щодо сутності професійної діяльності; наявність певних розбіжностей між уявленнями про професійну діяльність та реальним рівнем виконання обов'язків, пов'язаних з багатоманітністю функцій молодого держслужбовця);

- відсутністю достатньої мотиваційної готовності випускників ВНЗ до держслужби;

- особливостями професійної адаптації молодих держслужбовців.

Тому необхідно піднімати питання про педагогічну підтримку молодого держслужбовця. Її особливість в структурах держслужби виходить із того, що підтримка спрямована на формування в молодих співробітників бажання отримати допомогу від більш освіченого колеги або керівника. Саме педагогічна підтримка формує позитивне ставлення до служби, прагнення зробити кар'єру, підвищити власний професійний рівень, позбутися помилок і комплексів у процесі адаптації до управлінської діяльності.

УДК 378.147:37.033

Королецька Л.В., асистент

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК СТУДЕНТІВ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Найважливішим фактором сталого розвитку на планеті і забезпечення глобальної екологічної безпеки є організація кваліфікованої екологічної освіти кожної людини і суспільства в цілому, спрямованої на формування екологічної культури.

Розвиток екологічної культури майбутніх фахівців в університетській освіті має складний, комплексний характер і

об'єктивно розглядається з позиції різноманітних підходів, зокрема професійно – особистісного навчання студентів.

Більшість наукових досліджень в галузі екологічної освіти виконані в контексті обґрунтування і змістовної розробки цього феномену стосовно навчання і виховання різних професійних груп, а у нашому випадку майбутніх бакалаврів лісового та садово-паркового господарства. Крім того, активно триває пошук методологічних основ модернізації екологічної освіти, помітно активізуються дослідження в області різних технологій, зокрема особистісно-професійних.

Тому, на наш погляд, слід зупинитися на теоретичному аналізі відносно нової галузі науки – екологічної акмеології як науковому і прикладному напрямку, що виник на стику психологічного, екологічного та інших видів знань, що обумовлено в сучасних умовах низкою проблем, серед яких системоутворюючий характер мають екологічні проблеми.

Вчені розглядають екологічну акмеологію як спеціальну область акмеологічних досліджень, що займається вивченням екологічних аспектів акмеологічного процесу, тобто процесу особистісно-професійного розвитку людини. Екологічна акмеологія, в трактуванні вчених-теоретиків, представлена сьогодні наступними напрямками досліджень:

- акмеологічні аспекти формування і розвитку екологічної культури людини;
- екологічні аспекти і технології створення професійних середовищ;
- акмеологічні аспекти професійної підготовки фахівців в екологічній і природоохоронній сферах;
- культура і технології прийняття управлінських рішень з урахуванням екологічного аспекту [1, с.4].

Ці напрямки також актуальні і для дослідження проблеми професійного зростання майбутніх бакалаврів лісового і садово-паркового господарства, оскільки саме ці фахівці безпосередньо пов'язані з живою природою, як ніхто краще можуть пояснити і переконати людей, чому їм необхідно берегти природу і на яку небезпеку вони піддають себе і оточуючих, не думаючи про наслідки своїх непродуманих повсякденних дій.

Також, запропоновано і змістовно розроблено основні принципи опису навколишнього природного середовища як об'єкту сприйняття. Вони формулюються наступним чином:

– екологічний (навколишнє середовище, наприклад професійне, розглядається як середовище, що представляє можливості або перешкоджає задоволенню життєвих потреб людини);

– предметно-змістовний (опис середовищ, властивості яких спочатку задані, зокрема професійної, а також освітньої, інформаційної, акмеологічної);

– діяльнісний (навколишнє середовище – це простір можливостей для оволодіння різними видами діяльності та їх реалізації: навчальної, професійної, тощо);

– функціональний (навколишнє середовище досліджують, виходячи із функціональної ролі, яку вона виконує в системі «Людина – Навколишнє середовище»; наприклад, як фактор, який впливає на людину і як умова формування і розвитку його особистості, тощо) [2].

Отже, основними принципами побудови системи професійно-екологічної освіти студентів є: єдність взаємодії основних напрямків екологічного виховання екоцентричної спрямованості; концентрація засобів екологічного впливу на студентів в освітніх програмах ВНЗ; взаємозв'язок управління і самоврядування, що призводить до зміни екологічної свідомості учнів; інтегративно-розвиваючий підхід;

Ефективність функціонування і розвитку системи професійно-екологічної освіти залежить від системної реалізації наступності у змісті навчальних програм з окремих дисциплін, засновану на професійно-екологічних цінностях; розкриття еколого-творчого потенціалу студента в процесі навчальної та позанавчальної діяльності при використанні варіативних форм виховного впливу; формування відповідного середовища ВНЗ на основі системи екологічного менеджменту; використання блочно-модульної технології навчання, що ініціює процеси особистісно-професійного розвитку майбутнього фахівця;

Рівень професійно-екологічної освіти являє собою узагальнену та цілісну характеристику певних компетенцій, оціночних уявлень і способу поведінки студентів в екологічно несприятливому середовищі, а також ступінь участі їх у поширенні і примноженні цінностей екологічної культури шляхом прояву себе в різних видах природоохоронної діяльності.

Література

1. Гагарин А. В., Глазачев С. Н. Экологическая акмеология: педагогическая адаптация : учеб. пособие. / А. В. Гагарин, С. Н. Глазачев. – М. : Московский гос. гуманитарный ун-т им. М. А. Шолохова, 2012. – 240 с.

2. Панов В.И. Экологическая психология: Опыт построения методологии. М.: Наука, 2004. – 197 с.

УДК 37.035.6

*Маркуц Л. В., заступник директора з виховної роботи,
Навчально-виховний комплекс № 209 «Сузір'я»*

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ОСВІТНІХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Інтеграція України у європейський простір визначає модернізацію національно-патріотичного виховання дітей та молоді і стає одним із пріоритетних напрямів діяльності закладів освіти з питань розвитку громадянина як високоморальної особистості, яка плекає українські традиції, духовні цінності, володіє відповідними знаннями, вміннями та навичками, здатна реалізувати свій потенціал в умовах сучасного суспільства, сповідує європейські цінності, готова до виконання обов'язку із захисту Батьківщини. Головним пріоритетом у трансформаційному освітньому закладі є національно-патріотичне виховання молоді з високою патріотичною свідомістю, почуттям вірності, любові до рідної землі, турботи про благо свого народу, готовності до виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України, сприяння становленню її як правової, демократичної, соціальної держави [2].

Національно-патріотичне виховання молоді спрямоване на формування нового українця, що діє на основі національних та європейських цінностей. Реалізація національно-патріотичного виховання конкретизується через систему виховних завдань, серед яких: утвердження у свідомості та почуттях особистості патріотичних цінностей, переконань і поваги до культурного та історичного минулого України, виховання поваги до Конституції України, Законів України, державної символіки, підвищення престижу військової служби, усвідомлення взаємозв'язку між індивідуальною свободою,

правами людини та її патріотичною відповідальністю, формування толерантного ставлення до інших народів, культур і традицій, мовленнєвої культури тощо

Основними складниками національно-патріотичного виховання в освітньому просторі у процесі його трансформації є: громадянсько-патріотичне, військово-патріотичне та духовно-моральне виховання. [1].

Сьогодні формування громадянина-патріота України з високою національною свідомістю, здатного побудувати громадянське суспільство, в основу якого були б закладені та постійно втілювалися демократія, толерантність та повага до прав людини, набуває особливого значення. Метою громадянсько-патріотичного виховання є становлення людини, готової до виконання своїх громадських і конституційних обов'язків, успадкування духовних та культурних надбань українського народу, досягнення високої культури взаємин.

Найважливішим складником у національно-патріотичному вихованні молоді на сучасну етапі є військово-патріотичне виховання, зорієнтоване на глибоке розуміння громадянського обов'язку, формування готовності до захисту Вітчизни, розвиток бажання здобувати військові професії, спонукання до фізичного самовдосконалення, а також вивчення бойових традицій та героїчних сторінок історії українського народу. Військово-патріотичне виховання учнів у закладі освіти формується, насамперед, у процесі навчання, де закладається фундамент глибоких знань, світогляд, національна свідомість, що базується на таких принципах, як-от: державна спрямованість, науковість, пріоритетність гуманістичних і демократичних цінностей, повага до конституційних прав і свобод людини й громадянина, виховання учнів на патріотичних, історичних та бойових традиціях українського народу [2].

Не менш важливим є духовно-моральне виховання, спрямоване на прищеплення й розвиток моральних почуттів, міцних переконань і потреби поводити себе згідно з моральними нормами, прийнятими в суспільстві, виховання громадянської та соціальної відповідальності, непримиренності до порушення норм і правил культурної поведінки.

У процесі національно-патріотичного виховання необхідно звертати увагу на такі напрями, як національна ідея та національна культура, рідна мова та історія народу й держави, самовизначення та самоідентифікація, лідери та герої народу, нації, держави, рідний край, рідні мати, батько.

Патріотичне виховання має бути стрижнем і важливим напрямом у розвитку і вихованні дитини в освітньому закладі. Першочерговою ціллю стає виховання особистості, яка має почуття гордості за свою державу, сумлінно виконує громадські обов'язки, усвідомлює соціальні потреби суспільства. Головними засобами у вирішенні цих завдань є навчальна діяльність та різноманітна позакласна виховна робота [3].

Бажаним результатом національно-патріотичного виховання повинна стати людина-патріот, яка розуміє і поділяє сутність національної ідеї, є носієм національної культури, своєю професійною діяльністю сприяє економічному, науковому, культурному зростанню Батьківщини.

Література

1. Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки : Указ Президента України від 13.10.2015 р. URL [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580/2015>

2. Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді : Наказ Міністерства освіти і науки від 16.06.2015 р. № 641. URL [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://old.mon.gov.ua/ru/about-ministry/normative/4068>

3. Петронговський Р. Р. Теорія і практика формування патріотизму старшокласників : Монографія / Р. Р. Петронговський; за ред. М. В. Левківського. – Житомир : Полісся, 2003. – 220 с.

УДК 373-057.177.3

*Редько С. І., к. пс. н, доцент,
Київський університет ім. Бориса Грінченка*

ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Сучасний стан управління закладами середньої освіти у багатьох випадках не відповідає сучасним вимогам реформування освітньої галузі і потребує реформування.

Основними напрямками реформування управління закладами середньої освіти відповідно до Концепції «Нової української школи» є: 1) подальше розширення автономії закладів середньої освіти з

одночасним підвищенням їх відповідальності за кінцеві результати діяльності; 2) уведення в дію ефективних нормативно-правових та економічних механізмів забезпечення самостійності закладів середньої освіти (автономія школи: школи зможуть самостійно формувати освітні програми, складати навчальні плани і програми з навчальних предметів); 3) залучення до співуправління закладами середньої освіти всіх педагогічних працівників та батьківської громадськості (співпраця між учителем, учнем і батьками, які мають стати рівноправними учасниками освітнього процесу); 4) призначення засновником директора школи за результатами конкурсного відбору. До цього переліку, на нашу думку, необхідно додати позицію щодо врахування психологічних чинників в управлінській діяльності керівника закладу середньої освіти.

Мета нашого дослідження полягає в обґрунтуванні значення психологічних чинників в управлінській діяльності керівника закладу середньої освіти.

Результати теоретичного аналізу проблеми. Значна кількість досліджень науковців спрямовані на виявлення місця психологічних компонентів у системі управління закладом середньої освіти (В. Афанасьєв, О. Ковальов, Л. Карамушка, Н. Коломінський, Р. Шакуров та ін.). Психологічні чинники управління освітніми організаціями, зокрема вивчення психологічних механізмів прийняття управлінських рішень, психологічних умов ефективного управлінського спілкування, визначення факторів, що впливають на індивідуальний стиль керівництва, визначення психологічних засобів забезпечення керівником позитивної мотивації працівників у процесі управління, формування ефективної управлінської команди представлені у роботах О. Бондарчук, Г. Долінського, Л. Карамушки, Н. Коломінського, Р. Шакурова та ін.

Конкретний прояв психологізації управління у закладах середньої освіти може бути представлено в наступних рівнях психолого-управлінської проблематики:

1. Психологічні аспекти діяльності керівника: психологічні особливості управлінської праці взагалі, його специфіка в освітній сфері; психологічний аналіз особистості керівника, психологічні вимоги до особистісних професійно-важливих якостей керівника; психологічні аспекти ухвалення управлінського рішення; індивідуальний стиль управління та проблеми його формування.

2. Психологічні аспекти діяльності педагогічного колективу як суб'єкта й об'єкта управління: можливості використання психологічних чинників для вирішення управлінських завдань; закономірності формування сприятливого соціально-психологічного клімату в закладі середньої освіти; закономірності формування оптимальних міжособистісних взаємовідносин в організації, проблема психологічної сумісності; формальна і неформальна структури педагогічного колективу; мотивація праці педагогів; корпоративна культура та ціннісні орієнтації в закладі освіти, управління процесом їх формування.

3. Психологічні аспекти взаємодії керівника з членами педагогічного колективу: проблеми створення і функціонування системи комунікації в процесі взаємодії; проблеми управлінського спілкування і його оптимізація; оптимізація взаємовідносин у ланці «керівник-підлеглий»; інформованість як чинник підвищення ефективного управлінської взаємодії.

Дії керівника закладу освіти ефективні, якщо вони психологічно обґрунтовані та ґрунтуються на діагностичній оцінці психологічної обстановки в педагогічному колективі і прогнозу її динаміки. Психологічно грамотні управлінські рішення та інші управлінські дії мають дві ознаки. Насамперед вони враховують рівень внутрішньої психологічної готовності педагогів до запровадження змін і містять в собі умови для виконання того, що передбачається задумом керівника. Але керівнику закладу освіти потрібні відповідні професійні компетенції, формування яких відбувається у процесі фахової підготовки керівника, зокрема за менеджерською спеціальністю, адже керівник-менеджер є сьогодні вимогою часу. Саме такі керівники здатні адекватно оцінити ситуацію і збудувати діяльність закладу середньої освіти відповідно до нових потреб суспільства.

На жаль, аналіз реальної ситуації, що має місце в управлінні сучасними закладами освіти підтверджує, що, не зважаючи на інноваційні зміни в освітянській сфері, зокрема у системі управління закладами середньої освіти сьогодні збереглася багаторівнева, централізована, бюрократична управлінська система, що унеможливує прийняття важливих для закладу освіти управлінських рішень і знижує роль керівника та всіх учасників освітнього процесу в управлінні закладом освіти.

Висновки. Отже, аналіз наукових досліджень зарубіжних та вітчизняних науковців і практиків у галузі управління освітою дозволив дійти висновку, що проблема управління закладами середньої освіти є досить актуальною, а у наш час значно загострилась. Це пов'язано з початком реформування освітньої галузі, наявністю програми її трансформації на основі нової редакції Закону «Про освіту», коли система управління, яка функціонувала десятками років, стоїть на порозі змін та удосконалення.

Впровадження досягнень психологічної науки в практику управління закладами середньої освіти, повинне розглядатися як найважливіший резерв підвищення ефективності рішень значної кількості практичних проблем, що виникають перед керівниками, педагогічними колективами і суспільством в цілому.

Література

1. Брюховецька О.В. Психологічні складові системи управління загальноосвітніми навчальними закладами. Психолого-педагогічний супровід фахової підготовки та підвищення кваліфікації особистості в умовах трансформації освіти: Тези Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 27 травня 2016 р.) – К. : ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», 2016. – 120 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://umo.edu.ua/konferenciji-ta-seminari>

2. Карамушка Л.М. Психологія управління: навч. посібник. – К.: Міленіум, 2003. – 344 с.

2. Нова українська школа: 9 змін, які пропонує Міносвіти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://hromadske.ua/posts/nova-ukrainska-shkola-9-zmin-iaki-proponuie-minosvity>

"Управління соціально-економічними трансформаціями у сучасному місті"

СЕКЦІЯ 3. Нова українська школа – територія сучасних освітніх трансформацій суспільства

УДК 37.018:001.895

*Бобровський М.В. , заступник директора
з науково-методичної роботи,
ліцей «Універсум».
Якубов С.В., м.н.с.
НДЛ Експериментальної педагогіки та
педагогічних інновацій
ІІПО КУБГ імені Бориса Грінченка.*

ШІСТЬ ЕЛЕМЕНТІВ ПРОГРАМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У ШКОЛІ

Прийняття і вступ до дії нового Закону про освіту, зусилля багатьох провідників освітніх інновацій – окремих особистостей та колективів – надали потужний імпульс до позитивних змін освітньої сфери нашої країни, її всеосяжної модернізації.

Ми повинні шукати нові форми освітнього процесу, які б відповідали викликам сучасного глобалізованого світу. Ми повинні шукати, крім класно - урочної системи, і інші організаційні форми роботи. Однією з таких сучасних організаційних форм освітнього процесу є система змішаного навчання (ЗН).

Саме з цією метою ліцей “Універсум” Шевченківського району міста Києва і долучився до дослідницько - експериментальної роботи з пошуку і апробації сучасних організаційних форм побудови освітнього процесу. Нам необхідно було знайти таку організаційну форму, яка б забезпечувала не ретрансляцію інформації, а критичне ставлення до неї, уміння користуватись інформацією, застосовувати її до вирішення прикладних задач. На наш погляд, саме система змішаного навчання може віднайти шлях до вирішення даних питань.

Шість ключових елементів впровадження змішаного навчання, викладені нижче, де обґрунтовані на основі численних досліджень, серед яких у вітчизняній практиці необхідно відмітити засадничі дослідження групи співавторів за редакції В.М. Кухаренка [1]. Короткий опис кожного елемента наведено нижче.

Елемент 1: Лідерство, як необхідна умова впровадження ЗН.

Успішне впровадження змішаного навчання потребує сильного та послідовного лідерства як на рівні органів керування освітою (місто, район), так і на рівні шкіл – маються на увазі керівники та педагогічні працівники шкіл. Лідерство є фундаментом, на якій будуються всі інші компоненти, і має на меті сприйняття змішаного навчання усіма учасниками навчального процесу, з тим, щоб воно стало частиною філософії та культури школи.

Елемент 2: Професійний розвиток.

Професійний розвиток є ключовим компонентом забезпечення виконання завдань, визначених дорожньою картою впровадження ЗН. Скоординований, деталізований та систематичний план професійного розвитку на основі заявлених цілей повинен бути доведений до відома усіх учасників процесу впровадження – керівників та виконавців. Програми професійного розвитку слід адаптувати відповідно до потреб вчителів, що будуть працювати у середовищі змішаного навчання, а також адміністрації шкіл.

Елемент 3: Здійснення навчальної діяльності. Структурні елементи забезпечення ЗН.

Застосування змішаного навчання вимагає використання цифрових інтерактивних систем. Вони ж і слугують засобами доставки навчального змісту, забезпечують вчителів, шкільних адміністраторів, учнів та батьків даними про успішність учнів в режимі реального часу, а також надають можливість легко адаптувати навчальний зміст та інструкції на основі показників успішності учнів. Цифрові інтерактивні системи включають системи управління навчанням (LMS), системи управління контентом (CMS), засоби інформування учнів, що використовуються як у школі так і поза нею, та забезпечують адміністративні, педагогічні та учнівські потреби у змішаному навчальному процесі.

Елемент 4: Реорганізація навчального процесу.

Починаємо з перевернутого класу. Внутрішні установки та мотивація вчителів-предметників визначальним чином впливають на процес впровадження змішаного навчання. Вчителі мають сприйняти

та точно зрозуміти напрямки реорганізації навчального процесу і бути впевненими у позитивних змінах, які, за умови успішного впровадження ЗН, мають відбутися як у самому процесі навчання, так і у його результативності.

Найбільш доступна форма реалізації змішаного навчального процесу – перевернутий клас – може розглядатися як корисна сходинка до здійснення більш ґрунтовної реорганізації навчання в рамках інших моделей ЗН.

Елемент 5: Електронні освітні ресурси для ЗН.

Рішення придбати та/або розробити власний цифровий контент має важливе значення для впровадження онлайн-ових та змішаних технологій навчання. Вчителі можуть створювати власний контент, використовувати контент сторонніх розробників або комбінацію обох. Прийняття відповідних рішень обумовлюється навчальним навантаженням вчителів, наявністю та обсягом фінансування, відповідністю стороннього контенту освітнім стандартам та календарно-тематичним планам і т. ін..

Елемент 6: Технологічна інфраструктура забезпечення ЗН.

Для успішної реалізації змішаного навчання необхідна відповідна технологічна інфраструктура. Це включає в себе надійну телекомунікаційну мережу, програмне забезпечення та апаратні засоби, де постійний доступ необхідно забезпечити учням та вчителям. Окрім наявності технологічної інфраструктури, педагоги та учні потребують ефективної технологічної підтримки у процесі здійснення навчання в цифровому середовищі.

Дорожня карта “Програми впровадження ЗН”

Впровадження будь-якої нової програми чи стратегії вимагає планування та створення графіку. Пропонований графік ефективного планування та впровадження змішаного навчання, може розглядатися, як дорожня карта. Розділи цієї дорожньої карти мають містити настанови щодо реалізації програми впровадження змішаного навчання. За нашими нинішніми уявленнями ця дорожня карта має містити наступні складові:

1. Тренінг, на якому розглядаються ключові поняття: “перевернуте” навчання, “змішане навчання”, “електронні освітні ресурси”.
2. Навчання вчителів та керівників щодо технічного оснащення змішаного навчання.

3. Забезпечення всією потрібною технікою в закладах. Вибір інтерактивної платформи. Додаткові засоби комунікації.
4. Семінари щодо методичних аспектів створення електронних навчальних ресурсів.
5. Створення навчальних ресурсів вчителями закладу.
6. Засідання педагогічної ради закладу з даної тематики і проблематики.
7. Розробка навчального плану та календарно - тематичних планів “перевернутого” і змішаного навчання.
8. Організація роботи за технологіями перевернутого і змішаного навчання.
9. Узагальнення аналітичної інформації за підсумками роботи педагогічною радою
10. Проведення предметних семінарів з методики викладацької роботи за технологією змішаного навчання.

Складання відповідного деталізованого графіку та всебічна розробка визначеного вище переліку заходів є нині предметом нашої спільної роботи у рамках здійснення педагогічного експерименту.

Література

1. Теорія та практика змішаного навчання: монографія / В.М. Кухаренко, С.М. Березенська, К.Л. Бугайчук, Н.Ю. Олійник, О.В. Рибалко, Н.Г. Сиротенко, А.Л. Столяревська; за ред. В.М. Кухаренка – Харків: «Міськдрук», НТУ «ХПІ», 2016.

УДК 373.5:005.591:340.13+37.014.553

*Ісаєнко Ю.А., заступник директора з НВР
Спеціалізованої школи № 14 імені українського професора Грушевського
Сергія Федоровича Оболонського району міста Києва*

АВТОНОМІЯ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ: ВЕКТОР РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОГО ЗАКОНОДАВСТВА

На шляху реалізації свобод і автономій закладу освіти всіх учасників освітнього процесу підстерігають певні ризики і складнощі на шляху до їх реалізації. Щодо академічної свободи - плагіат та самоплагіат серед вчителів процвітає і не зникне доти, доки не буде покарання за крадіжку інтелектуальної власності. Зауваження адміністрації та колег щодо перевіреного уроку вчитель може

тракувати як втручання в його академічну свободу. Не кожна авторська програма вчителя є досконалою і потребує затвердження. Практика свідчить, що батьки учнів нерідко забувають про професійну честь і гідність вчителя. Поки батьки учасників освітнього процесу не будуть нести відповідальність за приниження вчителя доти буде існувати нехтування правом професійної честі та гідності педагогічного працівника. Індивідуальну освітню траєкторію учня можна забезпечити лише за наявності в класі не більше 15 учнів, а не 35, як сьогодні.

Щодо організаційної свободи, яку гарантує новий "Закон України про освіту" директор школи повинен бути фінансистом, завгоспом, менеджером, начальником відділу кадрів у своєму закладі освіти, експертом з питань інновацій в педагогіці, представляти свій заклад на всіх рівнях. Чи не забагато для однієї людини? Директор школи призначається на посаду строком на 6 років, найдовше - на 12. А як будувати кар'єру колишньому директору далі? Організаційна свобода директора обмежується діями педагогічної ради, органами громадського самоврядування, наглядовою радою школи. Чи не забагато обов'язків для директора?

Щодо кадрової автономії - вона може обмежуватись діями не добросовісного директора. При прийнятті на роботу педагогічних працівників керівник може користуватися власними симпатіями та знайомствами. При виплаті надбавок до заробітної плати вчителям, які визначає адміністрація школи також не виключене суб'єктивне ставлення до вчителя. Щодо забезпечення вчителів пільговим житлом, практика показує, що за даними Міської профспілки вчителів за останні 3 роки житлом не була забезпечена жодна вчительська сім'я. Рівень заробітної плати педагогічного працівника дуже низький у порівнянні з виплатами, які його очікують у випадку отримання пільгового житла. Пенсія за вислугу років, гарантована новим "Законом України про освіту" не передбачена новим пенсійним законом, який вийшов на місяць пізніше.

Щодо реалізації фінансової автономії освітнього закладу слід активно впроваджувати фандрайзинг. Один з елементів фандрайзингу - батьківський фонд вже давно існує в школах. Але щодо цільового використання коштів фонду виникає психологічна проблема: батьки діють самостійно, не враховуючи думку педпрацівників та адміністрації закладу (бо це ж їхні кошти!) Варто залучати кошти колишніх випускників шкіл, надавати платні освітні послуги,

використання майна закладу освіти, класти кошти фонду школи на поточні рахунки банків державного сектору, отримувати дивіденди від цінних паперів, відсотки від депозитів, проводити аукціони на потреби школи. Батьки учасників освітнього процесу, які є власниками приватного бізнесу, можуть надати запрошення на вечерю у свій ресторан іншим батькам, а 15% вартості перерахувати у шкільний фонд. Для батьків учнів це ще й спосіб ближче познайомитись, а бідним родинам безкоштовно відвідати заклад (за рахунок власника).

Будь-які свободи пов'язані з величезним тягарем відповідальності та необхідністю ліквідації "радянської спадщини" в сфері освіти. Для цього повинна бути впроваджена нова система партнерства і спільних дій у педколективах з притаманними їм індивідуальністю та розумною конкуренцією. Основний акцент на шляху до нової школи треба зробити на безперервній самоосвіті вчителя. Важливою складовою успіху сучасної школи є повага до честі та гідності всіх учасників освітнього процесу.

УДК 330.6

*Косенко Л.М.,
вчитель вищої категорії, вчитель-методист,
спеціалізована школа № 194 «Перспектива» міста Києва*

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ІКТ

Нині у світі відбувається становлення глобального комунікаційного простору, який справляє суттєвий вплив на всі компоненти, що утворюють структуру суспільства. Один з викликів утворений сучасними інформаційно-телекомунікаційними технологіями, комп'ютерною мережею Інтернет, які поставили людину перед новими випробуваннями. В чому ж вони полягають? Реальність інформаційно-комп'ютерних технологій поставила перед суспільством і людиною низку серйозних проблем, які змушують шукати шляхи подальшої продуктивної життєдіяльності. Іншими словами, вплив глобалізаційних процесів на наше життя став настільки потужним, що змушує підлаштовувати під ці процеси всю соціальну систему. Йдеться про виникнення нового типу мислення, оскільки нині завдяки Інтернету, комп'ютерним системам змінюється весь духовно-культурний простір життя. Адже комп'ютер, який

втілює усю систему новітніх комунікаційних технологій, вже став не просто технічним засобом, а своєрідним продовженням людини, доповнюючи її можливості та допомагаючи їй реалізовувати різні завдання, від суто побутових до високотворчих у сфері науки, мистецтва, освіти, техніки, політики [1].

На сучасному етапі інтенсивне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у сферу освіти є національним пріоритетом. При цьому актуальною є проблема їх раціонального використання у навчальному процесі. Для підвищення ефективності використання нових інформаційних технологій в спеціалізованій школі №194 «Перспектива» працює шкільний проект „Сучасній школі – сучасні інформаційні технології”. Щорічно складається план роботи за цим проектом.

Мета проекту: залучення вчителів та учнів школи до співпраці щодо впровадження інформаційних технологій, використання в навчальній діяльності інноваційних форм і методів організації занять, що позитивно впливає на загальний рівень навчальної мотивації учнів, збагачення змісту освіти за рахунок додаткового освітнього простору та інтеграції знань із різних галузей науки (інтеграція міждисциплінарна та в межах одного предмета). Згідно з проектом напрямками застосування інформаційних технологій в нашій школі є: ведення і оформлення внутрішньо шкільної документації; створення статистичних звітів; створення і використання бази даних учителів та учнів школи; діагностика рівня навчальних досягнень учнів; пошук і збір інформації за допомогою Internet (від нормативно-правової до придбання підручників); використання електронної пошти для зв'язку з органами управління освіти та іншими організаціями; створення та супровід шкільного сайту; налагодження творчих зв'язків з іншими навчальними закладами; організація роботи загальношкільної комп'ютерної мережі; створення віртуальних освітянських спільнот та залучення педагогічних працівників до використання хмарних технологій; ведення «Електронного журналу» як компонента діяльності сучасного класного керівника.

Створено систему аналітичних зведених таблиць про рівень навчальних досягнень учнів. На кінець семестрів, навчального року створюються таблиці рівнів навчальних досягнень учнів по класах, вчителів, кафедрах, успішності учнів за напрямками навчання. Дана інформація надає об'єктивну картину про стан навчально-виховного

процесу, навчальних досягнень учнів і дозволяє оперативно реагувати на проблеми та розв'язувати їх.

У листопаді 2017 року відповідно до річного плану роботи школи у рамках роботи за проектом «Сучасній школі – сучасні інформаційні технології» проведено дослідження стану впровадження ІКТ у освітній процес. Перевірка стану впровадження ІКТ у навчально-виховний процес включала завдання, які передбачали опитування учителів. Результати опитування свідчать про те, що у вчителів різних дисциплін є можливість використовувати на своїх уроках сучасні інтерактивні технології та мультимедійні навчальні ресурси. Це зумовлено тим, що у кабінетах є проекційні пристрої, телевізори, комп'ютери (вказали 89% респондентів).

У дослідженні брали участь 80% учителів-предметників. Результати опитування свідчать про те, що 71% вчителів мають у своєму кабінеті комп'ютер; проектор та сенсорну дошку – 2%. Незважаючи на недостатню забезпеченість начальних кабінетів проекторами та сенсорними дошками, інформаційно-комунікаційні технології у педагогічній діяльності використовують 82% респондентів. Доступ учителів та учнів школи до мережі Інтернет з багатьох комп'ютерів відбувається по виділеній лінії та точок доступу wi-fi. Заклад має максимальну швидкість у 100 Мб/с, яку забезпечує лінія підключення до мережі Інтернет. Доступ до мережі Інтернет надають організації “Датагруп” та “Тріолан”.

Було проведено дослідження з оцінки готовності учителів-предметників до використання ІКТ та обробку і узагальнення отриманих результатів. Майже третина вчителів-предметників (37%) впевнені у своїх можливостях щодо використання ІКТ та відчують певне почуття задоволення під час досягнення успіхів у засвоєнні та використанні зазначених технологій; 23% вчителів відчують труднощі у використанні комп'ютерних технологій, але впевнені, що подолають їх, якщо докладуть зусиль. Найчастіше, за відповідями респондентів, учителі використовують ІКТ на уроках під час викладання нового матеріалу (демонстраційно-енциклопедичні програми, презентації тощо) – 69%; як засіб визначення рівня навчальних досягнень учнів – 31%; закріплення навчального матеріалу (тренінги, лабораторні роботи тощо) – 28% та самостійної роботи учнів – 28%.

Учителі впевнені, що використання ІКТ сприяє: підвищенню навчального інтересу учнів до предмета (відповіли 79%

респондентів); зростанню успішності учнів (44%); формуванню навичок самостійної продуктивної діяльності учнів (56%); створенню ситуації успіху для кожного учня (40%).

Що стосується діяльності самих учителів – використання ІКТ дозволяє підвищувати ефективність уроку (відповіли 71% респондентів), економити час на уроці (55%), збільшити глибину занурення в матеріал (45%).

Вчителі вдало використовують в навчальному процесі інформаційно-комунікаційні технології. Використання вчителем мультимедійних презентацій на уроках подобається учням, їхня зацікавленість предметом зростає, а рівень знань з теми, яку вивчають, підвищується. Також слід зазначити, що учні починають більш активно виконувати завдання проблемного і творчого характеру, краще орієнтуватися в матеріалі, що вивчається.

Працює шкільний сайт (упорядник: заступник директора школи з НВР Косенко Л.М.): www.school194.edukit.kiev.ua

У рамках “MeetandCode” Академією інноваційного розвитку освіти було організовано та проведено веб-квест “У світі кодування”. Метою заходу було ознайомити учнів з історією виникнення кодування, мовами програмування, дізнатися, що таке чорне та біле хакерство, ознайомитися з особливостями професій ІТ-сфери. У веб-квесті взяли участь і учні нашої школи. Веб-квест стимулював дітей до поглиблення знань в області інформаційних технологій.

У грудні 2017 року в рамках Всесвітнього тижня програмування учні школи долучилися до глобального заходу “Година Коду” ([#HourOfCode](https://www.hourofcode.io/)). “Година Коду” є всесвітнім заходом, який залучає десятки мільйонів учнів у більш, ніж 180 країн світу та дозволяє спілкуватись 45 мовами. Учні 5-11-х класів школи щорічно беруть участь у “Годині коду” із МайнкрафтMojang, Microsoft and Code.org.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі сприяє підвищенню його ефективності, всебічному і гармонійному розвитку особистості учнів, розкриттю їх талантів, суттєво впливає на зміст, форми, методи і засоби навчання.

Література

1. Кремень В. Інформаційне середовище – криза культури чи нове буття? / В.Кремень // Вища освіта України. – 2010. - № 1. – С. 20-33.

УДК: 338.28:(004.08+621.377.6)

*Краус К. М., к.е.н.,
економіст ООО "ВАРТІС", м. Київ*

ІМПЕРАТИВИ ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Цифрова освіта – це освіта, яка головним чином функціонує за рахунок цифрових технологій, тобто електронних транзакцій, які реалізуються шляхом використання Інтернету. ХХІ століття – це час великих перетворень, становлення інформаційного суспільства, пришвидшеної інноватизації та мережевих зв'язків, тому об'єктивним є питання імперативу формування цифрової освіти в Україні. Зауважимо, що в теорії наукових досліджень категорія “імператив” в перекладі від латинського слова “imperativus” означає владний, наказовий, та трактується як веління, обов'язкова вимога, наказ, закон, безумовний принцип поведінки, приведення до визначеного порядку [1].

У результаті цифровізації освіти в Україні, система підготовки кадрів буде тісно пов'язана ІТ-компаніями, які визначатимуть професійні стандарти в цій сфері. Роль і зацікавленість ІТ-компаній у підготовці кадрів та вирішені кадрових задач інформатизації повинна бути суттєво підвищена, що має знайти відображення в стратегічних планах діяльності МОН України та ІТ-компаній.

Основним ресурсом цифрової освіти є інформація. Цифровізація освіти вже змінює традиційну систему освіти у напрямі формування її нової якості. Це проявляється в наступному:

- ✓ збільшується кількість віртуальних освітніх платформ;
- ✓ один електронний ресурс може бути використаний багато разів для надання різних за змістом освітніх послуг;
- ✓ впровадження нових технологій в освіті та цифрових освітніх платформ, які надають послуги.

Детермінантами, що визначають якісний розвиток інноваційно-цифрової освіти є: налагодження горизонтальних і вертикальних зв'язків між факультетами, вузами, підприємствами, інвесторами; створення національної освітньої платформи;

внутрішньоуніверситетська мобілізація кадрів; нові технології мотивації до участі і формування навичок цифрової та інноваційної діяльності; оновлення освітньої програми у напрямі її цифровізації; інтерес до інноваційної культури університету, його проектів; розвиток цифрової культури та поширення духу інноваційної діяльності; взаємозбагачуючий обмін між університетами та факультетами; молодий кадровий склад сфери освіти, який готовий до змін в результаті цифровізації економіки країни [2, с. 682].

Ключові зміни, які простежуються сьогодні в українській освіті:

✓ виші не лише повинні забезпечити навчальний процес, а й стати майданчиком для створення інновацій, що неможливо без злиття з наукою і практикою;

✓ об'єднання ресурсів для реалізації спільних проектів, створення науково-освітніх on-line платформ;

✓ з'явилася можливість вибудовування персоніфікованих освітніх траєкторій;

✓ розвиток рівневої системи тематичних модулів;

✓ на рівні з традиційною освітою суспільство почало користуватися нетрадиційною, що можна пояснити зростанням компетенцій до інновацій.

Набуває все більшого поширення дистанційна форма навчання, якій сприяє розвиток інформаційних технологій і комунікацій. Цифровізація навчання дозволяє збільшити віртуальну мобільність студентів, дає змогу студентам університетів України навчатись в університетах інших країн та проходити там стажування. Цифровізація освітніх послуг в Україні дозволяє конкурувати в межах єдиного європейського освітнього простору.

Задля досягнення мети інноваційного розвитку економіки [3], необхідно сформувати високий рівень трудового потенціалу, забезпечити економіку працівниками з цифровими вміннями, навичками і компетенціями, новими спеціальностями й кваліфікацією відповідно до потреб сучасного ринку. Це можливо при безперервній освіті, яка в умовах мережевої економіки може реалізовуватися на відкритій освітній платформі, що працює на інноваційних і цифрових засадах.

Література

1. Вікіпедія [Електронний ресурс]: веб-сайт. – Електрон. текст.

дані. –http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_philosophy/2339/Імператив. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 19.02.2018.

2. Криворучко О. С. Імперативи формування та доміанти розвитку цифрової економіки у сучасному парадигмальному контексті / О. С. Криворучко, Н. М. Краус // Парадигмальні зрушення в економічній теорії XIX ст. : зб. наук. пр. за матеріалами III Міжнар. наук.-практ. конф., 2–3 лист. 2017 р. – Київ : КНУ ім. Т. Шевченка, 2017. – С. 681–685.

3. Краус Н. М. Інноваційне табло України [Електронний ресурс] / Н. М. Краус, К. М. Краус // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2017. – № 6. – Режим доступу до ресурсу : <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/6-2017-ukr>. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 20.02.2018.

УДК: 338.28:(004.08+621.377.6)

*Краус Н. М., д-р. екон. наук, доц.
провідний науковий співробітник
відділу теорії економіки та фінансів
Науково-дослідний фінансовий інститут
ДННУ “Академія фінансового управління” м. Київ*

ПАРАДИГМАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ТА УПРАВЛІННЯ ЦИФРОВОЮ ОСВІТОЮ В УКРАЇНІ

Формування цифрової економіки в Україні та завдання побудови цифрового суспільства вимагають швидкого переходу на підготовку кадрів у сфері інформатизації на новий більш високий якісний рівень. Тобто цифрова економіка висуває додаткові вимоги до кваліфікації спеціалістів та магістрів. У ній головний ресурс – цифрові знання, а ключовий ресурс розвитку – індивідууми.

Оскільки цифрова економіка передбачає створення високотехнологічних робочих місць, для подальшого її розвитку буде потрібне не просто формальне заповнення робочих місць, а й кваліфіковані працівники, які володітимуть певними компетенціями для роботи в міждисциплінарних галузях. Для цього важлива відповідність кваліфікації і освіти сучасним вимогам. У зв'язку з цим вже зараз необхідний перехід до якісно іншої освітньої політики та вдосконалення механізмів регулювання ринку праці. У сучасних умовах законодавство має відповідати новим викликам ринку праці,

щоб запобігти виникненню соціальної напруги на ньому. В Україні повинна з'явитися стратегія розвитку цифрової освіти, покликана забезпечити зростання інтелектуального капіталу, конкурентоспроможності країни в цілому, підвищення якості освіти й постійне збільшення доходів населення.

Цифрова трансформація у секторі освіти [1; 2] зазвичай розуміється лише як електронна, віртуальна освіта або автоматизація діяльності викладача, що надзвичайно звужує рамки цифрового освітнього процесу. Перехід на цифрові відносини між викладачем і студентом забезпечить оптимальні відносини з електронними образами людей та організацій, пов'язані з однозначно ідентифікованими суб'єктами фізичного світу, які працюють з цифровими навчально-науковими документами, використовуючи новітні освітні технології.

Парадигмальними засадами розвитку цифрової освіти в Україні, на нашу думку, є: інформаційна грамотність шляхом формування цифрових компетенцій та навичок як ключових компонентів цифрової освіти; становлення цифрової грамотності шляхом поєднання академічної формальної освіти та неформальної освіти; комунікація та взаємодія з суспільством завдяки використанню цифрових технологій; робота у напрямі практичної реалізації ланцюга на зразок “цифрова творчість – цифровий інтелект – цифрові технології – цифрове підприємництво – цифрова творчість”; розробка якісних загально доступних online курсів з цифрової грамотності; формування цифрових професій та оновлення державного класифікатора існуючих нині спеціальностей відповідно до вимог сучасного ринку праці; використання цифрових технологій протягом навчання повинне мати наскрізний характер, тобто залучатися під час вивчення усіх дисциплін, що передбачено навчальними планами і програмами; формування комплексної системи підтримки науково-освітніх, технологічних робіт, інноваційних хабів, дослідних університетів.

Закон України “Про вищу освіту” визначає новий зміст професійної освіти, нові моделі та технології освітнього процесу в університетах. Йдеться про утвердження переходу до цифрової форми вищої освіти, що природно в умовах становлення цифрової економіки. Так, наприклад, застосування системи Blockchain можливе в різних сферах і секторах економіки, і, на наш погляд, ця система могла б досить ефективно використовуватися у вищій освіті. Подібна

технологія якнайкраще підходить для організації синхронної і асинхронної взаємодії викладача і студента в середовищі web-технологій вишу. Ключовими компонентами Blockchain в освітньому процесі [2, с. 2–3] ВНЗ можна вважати:

- криптографію (криптошифрування) – область знань, яка при інформаційній взаємодії дає можливість забезпечувати конфіденційність (захист від перегляду третьою особою), цілісність (захист від зміни інформації іншими особами), автентифікацію інформації, а також гарантує неможливість відмови сторін інформаційної взаємодії від авторства;

- транзакцію, яка у цьому випадку розглядається як дія при взаємодії учасників освітнього процесу з передачі цієї взаємодії від одного учасника до іншого. У якості базових взаємодій пропонується розглядати: розклад занять; консультації; вибір та фіксацію завдань контрольних робіт, тем курсових і дипломних робіт; завантаження виконаних робіт для перевірки викладачем та фіксацію результатів такої взаємодії; електронне вивчення дисциплін, які викладаються, та фіксацію результатів; державну атестацію; формування портфоліо студента;

- цілісність системи, а саме: цілісність даних (забезпечення повноти, коректності та відсутності суперечності створюваних, коректованих і збережених в системі даних), цілісність поведінки системи (гарантування відсутності логічних помилок під час роботи системи, повної відповідності дій системи запланованому сценарію її розвитку і використання); безпеку (надання доступу до даних системи тільки для зареєстрованих користувачів, захист від несанкціонованого використання даних системи).

Література

1. Цифрова адженда України – 2020 (“Цифровий порядок денний” – 2020). [Електронний ресурс] / НІТЕСН office. – грудень 2016. – 90 с. – Режим доступу: <https://uccr.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 22.11.2017.

2. Краус Н. М. Цифрова економіка: тренди та перспективи авангардного характеру розвитку [Електронний ресурс] / Н. М. Краус, О. П. Голобородько, К. М. Краус // Ефективна економіка. – 2018. – № 1. – Режим доступу:

http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2018/8.pdf – Назва з екрана. – Дата перегляду: 18.02.2018.

УДК 316.46:37.07

*Линьов К.О., к.н.держ.упр., доцент,
Київський університет імені Бориса Грінченка*

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ ТЕОРІЇ ІНТЕГРАЛЬНОГО ЛІДЕРСТВА

В Україні набирає обертів реформа освіти: визначені пріоритети, ключові компоненти, формула нової української школи, її структура, десять ключових компетентностей учнів, які будуть формуватися та розвиватися вчителями школи тощо. Все це зафіксовано у новому Законі України «Про освіту», змінах до Закону України «Про загальну середню освіту» [1]. Розпочався складний процес спільної взаємодії депутатського корпусу, урядових структур, управлінь освіти на рівні місцевого самоврядування, адміністрації закладів загальної середньої освіти (у подальшому – ЗЗСО), педагогічних працівників, батьківської громади, учнів, неурядових організацій щодо удосконалення механізмів управління сучасною школою з використанням парадигми лідерства.

Теорія інтегрального лідерства (від англ. integrity – цілісність, повнота) базується на інтегральному підході, прихильниками якого є такі дослідники як К. Уілбер, К. Грейвз, Е. Ласло, Д. Бек та інші. Дискусійним майданчиком для дослідників інтегрального лідерства є онлайн-журнал “Integral Leadership Review” [2].

У світі існує велика кількість теорій лідерства, які можна звести до наступних основних груп (розгорнуте висвітлення еволюції підходів щодо визначення сутності лідерства дане нами у статтях [3; 4]): теорії рис, якостей; поведінкові теорії; ситуативні теорії; теорії влади та впливу. Перша група теорій намагалася дати відповідь на запитання, який тип особистості, які риси, якості, навички є необхідними, аби стати справжнім лідером. Друга група давала відповідь на запитання, яким чином повинен діяти лідер, яка його поведінка, стиль управління. Третя група шукала залежність дій лідера від динамічних ситуацій та давала відповідь на запитання, як різноманітні обставини у мінливому світі впливають на якість

лідерства. Четверта група розглядала проблеми використання лідерами влади та впливу для досягнення цілей організації та ресурсів для влади лідера.

Всі теорії лідерства можна класифікувати як особистісно (пов'язані виключно з інтересом до однієї особистості лідера) або процесуально (фокус на дослідженнях взаємодії лідера з послідовниками у процесі спільної діяльності) орієнтовані. Але останнім часом з'являються роботи, які намагаються розглянути попередні теорії не як на дві антагоністичні течії, а як такі, що перебувають у діалектичній єдності. Зрозуміло, що, з однієї сторони, ми не можемо поставити знак рівності між поняттями «лідерство» і «лідер», а з іншої сторони, будь-якому лідеру і його послідовникам треба працювати над вдосконаленням своїх якостей та розвитком вмінь.

Кен Уілбер переконує, що «з усіх справді нагальних проблем, з якими в сьогоdnішньому світі зіткнулося людство в цілому, жодна з них не може бути вирішена роздробленими, фрагментованими, частковими підходами» [5, с. 284]. Основою його інтегрального підходу є модель AQAL, яка пропонує розглядати певні явища у чотирьох вимірах (квадрантах): внутрішнє та зовнішнє, індивідуальне та колективне (індивідуальний внутрішній квадрант (суб'єктивне дослідження предмету); індивідуальний зовнішній (об'єктивне дослідження предмету); колективний внутрішній (суб'єктивне дослідження культурних стосунків); колективний зовнішній (об'єктивне дослідження соціальних груп) [6].

Лідерство з точки зору інтегрального підходу є складним динамічним явищем, сутність якого розкривається у цілісній взаємодії таких чинників, як особистість лідера (самість та свідомість), його риси, якості та навички; його поведінка та стиль управління в організації; особистості послідовників (увага до світоглядних позицій та організаційної культури); характеристики соціальної системи та стан навколишнього середовища.

Саме тому становлення нової української школи на засадах інтегрального лідерства передбачає зосередження уваги керівників ЗЗСО на наступних кроках: націленість на зміни і трансформацію, на роботу з майбутнім ЗЗСО; вдосконалення організаційної культури ЗЗСО; розвиток персоналу ЗЗСО у рiчищі теорії спіральної динаміки; акцент на командній взаємодії у ЗЗСО; підтримка у колективі таких цінностей як академічна свобода, підвищення якості освіти та

поширення знань, вдосконалення, орієнтація на успіх, взаємна повага та справедливість тощо; діяльність з урахуванням суспільного інтересу, екологічної спрямованості в своїй роботі; розвиток глобального мислення тощо.

Література

1. Закон України «Про освіту» // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page> (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380)
2. Integral Leadership Review // <http://integralleadershipreview.com/>
3. Линьов К. Особистісно орієнтоване лідерство в управлінні закладом освіти / Костянтин Линьов // Електронне наукове видання «Освітологічний дискурс». – К.: КУБГ, 2016. – Випуск 2 (14). – Режим доступу: <http://od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/378>. – С. 153-164.
4. Линьов К.О. Лідерство у контексті еволюції підходів до осмислення феномену в освіті / Костянтин Линьов // ScienceRise: Pedagogical Education. – Volume 8 (4). – August 2016. – С. 29-34. – DOI: <http://dx.doi.org/10.15587/.2016.76221>. – Режим доступу: http://journals.uran.ua/sr_edu/article/view/76221
5. Уилбер К. Теория всего. Интегральный подход к бизнесу, политике, науке и духовности / Кен Уилбер. – М.: ПОСТУМ, 2017. – 288 с.
6. Wilber K. Excerpt C: The Ways We Are in This Together // <https://web.archive.org/web/20051223205255/http://wilber.shambhala.com/html/books/kosmos/excerptC/intro-1.cfm/>

УДК:37.091.2

*Нідзієва В.А., директор
гімназії № 117 імені Лесі Українки з
поглибленим вивченням іноземних мов
Печерського району м. Києва*

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Прийняття Концепції нової української школи (2016р.) та нового Закону України «Про освіту» (2017 р.) визначають пріоритети і стандарти освіти в Україні, етапи реформування освітньої галузі та часові рамки запланованих змін. Українська школа стане 12-річною, україномовною, інноваційною, автономною, профільною, високотехнологічною, побудованою на компетентнісному підході до навчальної діяльності та спільних цінностях учасників освітнього процесу. Для досягнення запланованих результатів освітянам потрібно знайти конкретні шляхи реалізації концептуальних ідей, здійснити необхідні організаційні зміни, підготувати вчителя до їх впровадження. На часі модернізація системи управління закладами освіти, яка має бути орієнтована на потреби суспільства, ринкову економіку, конкуренцію, сучасну цифрову добу та лідерство.

Реформа стартує в кожному окремо взятому закладі освіти, в кожному класі, а її результати будуть залежати від того, наскільки точно і доцільно обрані конкретні механізми досягнення стратегічних цілей, злагоджених дій педагогічного колективу, філософії діяльності, яка базується на спільних цінностях учасників освітнього процесу. Успішність здійснення реформ буде визначати організаційна культура закладу освіти. На думку Е.Шейна, «організаційна культура - це сукупність основних переконань, сформованих самостійно, засвоєних і розроблених певною групою по мірі того, як вона вчиться вирішувати проблеми адаптації до зовнішнього середовища і внутрішньої інтеграції, які виявилися достатньо ефективними, щоб вважатися цінними, а тому передаватися новим членам як правильний образ сприйняття, мислення і ставлення до конкретних проблем» [1,18]. В умовах школи дослідження організаційної культури є важливим для її існування та цілеспрямованого розвитку, оцінки ефективності різних процесів шкільного життя, соціалізації учнів. Процес формування Нової української школи неможливий без зміни існуючої культури

школи, усталених форм діяльності, стереотипів, загальної філософії. «Зміна культури потрібна для впровадження інновацій і для того, щоб реформи стали частиною повсякденного життя»[2,38]. Впливати на культуру школи можна, якщо «брати до уваги сучасний стан культури школи при створенні планів, програм, прийнятті рішень, проведенні заходів та спрямовувати всі рішення, плани, організаційні заходи, персональну діяльність тощо до бажаного стану культури» [3, 100]. Тому цілеспрямоване формування культури Нової української школи стає першочерговим завданням її керівника. Досить влучно про вплив керівника на формування організаційної культури висловився Едгар Шейн, який вважав, що «єдина справді важлива річ, якою повинен займатися керівник організації, - це формування культури та вплив на неї» [1, 136]. У той же час сам керівник закладу загальної середньої освіти має постійно розширювати сферу стандартів своєї професійної діяльності, опановувати основами сучасної теорії управління організацією, практикою вибору стратегії і тактики досягнення запланованих результатів, інструментами управління змінами, підвищувати культуру управління діяльністю школи, стати лідером освітніх змін.

Організаційна культура закладу освіти є атрибутивною характеристикою організації, яка знаходить своє вираження у нормах, цінностях і правилах, допомагає новим педагогам подолати невизначеність та невпевненість, проявляється на формальному рівні та у неформальних взаємовідносинах; її можна оцінювати за зовнішніми проявами, такими як культура управління, культура умов праці, культура діяльності, культура працівників, культура документообігу та ін. У цілому організаційна культура школи - це система уявлень про організацію діяльності конкретного закладу освіти, його цінності, місію і стратегії розвитку, успішність, якість освіти, специфіку менеджменту, уклад життя. Кожен заклад освіти має власну автентичну організаційну культуру, яка або сприяє, або стримує досягнення визначених пріоритетів, і тоді потребує змін.

Будь-яка діяльність може здійснюватися організовано або стихійно, а будь-яка організована діяльність людей потребує управління. З точки зору Новікова Д.О., «управління - це діяльність з організації діяльності» [4,39] Управління організаційною культурою – це управління її складовими, структурою, функціями, цілеспрямованим розвитком організаційних цінностей, правил, норм діяльності та взаємодії учасників НВП на основі відповідності

обраної закладом освіти стратегії, що не суперечить державній стратегії в області освіти й забезпечує його автентичність серед інших закладів освіти. Таким чином, організаційна культура закладу освіти являє собою інструмент управління поведінкою працівників школи та педагогічного колективу в цілому. За допомогою цього інструменту керівник закладу освіти формує модель бажаної поведінки педагогів, підтримує його розвиток, забезпечує впровадження інновацій шляхом впровадження домінуючого типу організаційної культури, наприклад, інноваційної.

З 2011 року педагогічний колектив гімназії №117 імені Лесі Українки м. Києва працює над реалізацією теми «Формування організаційної культури педагогічного колективу гімназії». За час роботи в проекті нами було визначено профіль існуючої та бажаної організаційної культури педагогічного колективу гімназії, визначено зовнішні та внутрішні показники рівня її сформованості, проведено управлінське обстеження та SWOT-аналіз, розроблено трансформаційну модель зміни культури гімназії та Програму її впровадження, яка складається з п'яти модулів, Корпоративний кодекс учителів. Упродовж цього часу ми отримали позитивні зміни щодо організації ціннісно-орієнтованого навчально-виховного процесу, налагодження комунікації між членами різних методичних об'єднань, вчителями, які працюють в одному класі або на одній паралелі, у складі творчих груп, проведенні моніторингових досліджень, адаптації молодих або новоприбулих вчителів. Така цілеспрямована діяльність формує ставлення до учнів як до Людей КУЛЬТУРИ, педагоги гімназії стають носіями культури, а не тільки фахівцями окремого предмету чи галузі знань. Впровадження змін через розвиток організаційної культури закладу освіти відповідно позитивно впливає на самооцінку вчителя та збільшує кількість різноманітних напрямків діяльності учня, дозволяє проявити себе з різних боків всім учасникам освітнього процесу, розвинути природні здібності, навчатися мотивовано з задоволенням.

Література

1. Шейн Эдгар «Организационная культура и лидерство»./Перевод с английского/ под редакцией В.А.Спивака/. СПб.: Из-во Питер, 2002, с.218.
2. Василевська Т.Е., Князев В.М., Ліпенцев А.В. Організаційна культура//

- Навчально-методичний посібник. Київ, Видавництво НАДУ, 2007.
3. Управління школою в суспільстві знань: Навчально-методичний посібник.- Карлов університет, Прага, 2011. ISBN 978-80-87092-45-3.
 4. Новиков Д.А. Введение в теорию управления образовательными системами. – М.: Эгвес, 2009.- 156 с.

УДК:37.091.5

*Ковальчук О.В., директор гімназії
«Києво-Могилянський колегіум» II-II
ступенів Деснянського району м. Києва*

ПІДХОДИ ЦІЛЕПОКЛАДАННЯ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ В УМОВАХ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Планування діяльності закладу – це узагальнене уявлення про головні пріоритети розвитку.

Основними принципами планування роботи нашого загальноосвітнього навчального закладу є такі:

- Принцип цілепокладання - постановка мети діяльності ЗНЗ у відповідності до нормативно-правової документації. Мета повинна бути зорієнтована на досягнення конкретних результатів за показниками, які підлягають вимірюванню.
- Принцип науковості – планове запровадження досягнень психолого-педагогічних та суміжних наук, використання результатів наукових досліджень у навчально-виховному процесі та управлінні.
- принцип системного підходу - розгляд закладу як соціально-педагогічної системи, планування діяльності якої відбувається шляхом планування діяльності її підсистем.
- Принцип доцільності-планувати роботу закладу на основі діагностичних даних з метою підвищення реальної результативності роботи закладу.

- Принцип наступності-відображення у плані роботи результатів роботи за попередній період, що призводить до коригування діяльності в наступному.
- Принцип колегіальності-залучення до складання плану не тільки педагогічного колективу, а й всіх учасників навчально-виховного процесу.
- принцип іноваційності - внесення постійних змін у діяльність і тим самим покращення її результатів.

В основу розробки системи навчання, виховання й управління діяльністю гімназії «Києво-Могилянський колегіум» II-III ступенів покладена ідея філософії ціле покладання. Цілі виховання й освіти розглядаються як передбачуваний кінцевий результат навчально-виховної та науково-методичної діяльності, що органічно пов'язаний із засобами його досягнення, конструювання цілей у сфері виховання та освіти в колегіумі здійснюється на трьох рівнях:– загальна мета виховання й освіти; – часткова (окрема) мета виховання й освіти; – конкретна мета виховання й освіти.

Загальна мета відображає глобальні, загальнолюдські та антропокосмічні гуманістичні ідеали та цінності, метою діяльності КМК є: виховання гуманної особистості, жителя Земля, Всесвіту, тобто цілісної, духовно багаті особистості. Часткова мета - ідеали, які відображають інтереси та потреби держави як інститут суспільства, полягає у вихованні громадянина України та новоевропейського співтовариства на засадах гуманізму; духовно зрілої, фізично здорової, різнобічно розвиненої цілісної особистості, яка здатна до саморозвитку. Конкретна мета - у досягненні запланованого результату згідно з базово-нормативними, профільно-орієнтованими та морально диспозиційними стандартами з конкретного предмету, теми, уроку, виховного заходу.

Специфіка діяльності колективу та адміністративної ланки: створення та апробація інтегрованих курсів; «Конвокації» - тематичні програмові екскурсії, самостійна робота, проведення дебатів, підготовка та захист робіт, що подаються до МАНу; «Еколого-туристичний центр» - організація та проведення походів-практикумів з метою еколого-природознавчих досліджень.

Управлінська діяльність у ГМК побудована на засадах системності, комплексності, координації дій і синхронності, взаємоінформованості, особистої відповідальності за доручену роботу. Організаційна структура управління КМК – лінійно-

функціональна - делегування директором низки функціональних управлінських обов'язків підлеглим та наскрізне виконання окремих функцій персонально керівником.

У процесі реформування освіти в Україні безпосередня практика педагогічних колективів переконує у необхідності вивчити: методологічне та змістовно-технологічне прагнення вчителя до інноваційної діяльності, характерними чинниками якої є децентралізація освітньої системи, демократизація загальноосвітніх закладів; здатність педагогів до пошукової, дослідницької та діагностичної роботи; плинність інформаційно-технологічних змін, демократизації суспільства.

Спираємося на те, що процес прийняття нових ідей, інновацій у педагогіці, складається з багатьох етапів прийняття рішень: ознайомлення з інноваційною проблемою; її оцінки; апробації; кінцевого сприйняття. На основі визначених етапів сплановано проведення циклу навчально-практичних педагогічних рад, семінарів, тренінгів.

Для успішного запровадження нових методик та інноваційних технологій важливим також є зворотній зв'язок, який може носити форму неформальних зустрічей колег для обговорення результатів, успіхів, невдач та робочі форми нарад, як то метод ради, метод об'єднання, педради тощо. Це дає змогу, по-перше, скоригувати, удосконалити процес професійного зростання педагогічного колективу; по-друге, сприяє утворенню творчих груп на основі спільних професійних інтересів.

Спеціальні дослідження підтверджують, що успішність фахової діяльності, особливо педагогічної, потребує самостійного прийняття рішень. Це залежить від рівня загальної культури вчителя, культурного рівня колективу і можливостей розвивати творчий потенціал кожного. Тому наступним етапом у професійному зростанні вчителя стають культурологічні знання, яких набувають шляхом розвитку духовно-творчої діяльності (поезія, малювання, театр тощо), забезпечує творчу самореалізацію вчителя, самоствердження, розкриття можливостей, важливе місце відводиться формуванню та розвитку дослідницьких і діагностичних вмінь і навичок педагогів, їхнього системного мислення, яке є виявом вміння аналізувати процеси та явища дійсності, базуючись на наукових знаннях. Саме це дає можливість технологічного підходу до організації освітньої діяльності.

Це потребує чіткої продуманої системи теоретичних та практичних семінарів-тренінгів, визначення індивідуальної мотивації, тематики дослідження.

Тому ми почали будувати свою роботу з викладачами в дещо новому ракурсі, а саме – залучали їх до написання та участі у проектах різного статусу: внутрішніх, всеукраїнських, міжнародних. Це допомогло реалізувати потенційні можливості майже третини вчителів колегіуму.

Цікавим є той факт, що ця форма роботи викликала інтерес усього педагогічного колективу, випускників колегіуму та призвела до утворення неформально діючих «майстер-класів». Така ланцюгова реакція породила нові ідеї та проекти не лише серед учителів, а й серед учнів, що змусило адміністрацію розглянути на черговій методичній раді питання стратегії й тактики науково-методичної роботи у відповідності з вимогами часу та ситуації. Так, було прийнято рішення про започаткування малих грантів для учнів.

Відколи колегіум започаткував експериментальне дослідження, перед адміністрацією постало завдання: організувати навчально-виховний процес у нових умовах та продумати систему контролю за його ходом. Оскільки програма «Колегіантське братство» є принципово новою, то й форми контролю мають відрізнятись від звичних. Одним із важливих етапів у роботі адміністрації стало планування контролю за розвитком експерименту. Було вирішено: після адаптації учнів у новому навчальному закладі, проводити попереднє тестування, яке б не впливало на результати оцінювання учнів, але дало б можливість зорієнтуватися в тому, які саме знання мають учні на початку навчального року (для порівняння з наступними результатами).

Між тим, мета такого тестування полягає не лише в тому, щоб контролювати рівень знань учнів, а й правильно планувати роботи в класах, враховуючи психологічні особливості статі. Подібний контроль став регулярним, результати опрацьовуються та фіксуються у вигляді схем та діаграм, що дає можливість спостерігати за роботою вчителя, класу та окремого учня протягом усього періоду його навчання в школі, вчасно помітити спад у роботі та внести потрібні корективи. Якщо таку інформацію зробити наочною та доступною для всіх учителів, то вони зможуть краще зрозуміти особливості тієї чи іншої дитини, її схильність до вивчення тих чи інших наук, певні психологічні особливості.

Оскільки навчання у нас роздільне, то інтерес представляють спостереження за тим, як навчаються класи хлопців та дівчат, як справляються з тим чи іншим видом роботи щоб потім з допомогою психолога скоригувати роботу вчителя, порадити йому, як краще організувати роботу в тому чи іншому класі.

Література

1. Іванова Т.В., Саянова Є.Б. Психологічні умови розвитку особистості. // Ментальність. Духовність. Саморозвиток особистості. Ч.1., 2017.- 150 с.
2. Основи національного виховання. Концептуальні положення (Частина 1) //заг. ред.. В.Г.Кузя, Ю.Д.Руденко, З.О.Сергійчук. –К.: «Київ», 2013. – 205с.
3. Островерхова Н.М.. Парадигми управління авторськими закладами освіти. К.,Глобус 2008. – 276 с.
4. Педагогічні новації столичної освіти: теорія і практика: науково-методичний щорічник – 3. Спецвипуск. «Колегіантське братство», Підготовка учнівської молоді до підприємницької діяльності». – Київ.: КМПУ імені Б.Д.Грінченка, 2003. – 210с.
5. Саймон Б. Общество и образование. –М.: Прогресс. , 2008. – 130с.
6. Конституція України
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
7. Закон України «Про освіту» <http://osvita.ua/legislation/law/2231/>

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

За результатами науково-практичної конференції запропоновано рекомендації щодо удосконалення управлінських процесів у соціально-економічних трансформаціях сучасного міста, а саме:

1. забезпечити в освітні програми «Менеджмент» та «Державне управління» інформацію щодо трансформації соціально-економічних процесів в Україні та впровадження європейських стандартів;

2. при розробці наукової теми кафедри управління факультету інформаційних технологій та управління звернути особливу увагу на дослідження рівня фінансової забезпеченості міста в умовах децентралізації влади та еколого-економічної безпеки регіонів України;

3. забезпечити безперервний процес оновлення змісту, форм та методів Програми підвищення кваліфікації керівників ЗЗСО за для реалізації положень Закону України «Про освіту» та Концепції нової української школи;

4. внести зміни до програми підвищення кваліфікації щодо включення інформації про найкращі освітні практики та ефективний досвід реалізації НУШ;

5. підвищити вимоги до управлінської компетентності керівників та осіб, що проходять конкурс на вакантні посади керівників ЗЗСО. З цією метою внести пропозиції щодо обов'язкової вимоги фахового навчання управлінців у сфері освіти на відповідних магістерських та інших освітніх програмах.

6. поглибити дослідження специфіки і імплементації електронного навчання в ЗЗСО;

7. забезпечити продовження наукових досліджень з питань професійної адаптації молодих вчителів і керівників освітніх закладів в межах реалізації наукової теми кафедри управління факультету інформаційних технологій та управління.